

ZALAEGRSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

✉ 8901 Zalaegerszeg, Kossuth L.u.17-19. ☎ 92/502-106, fax: 92/311-474
Email: mayor@ph.zalaegerszeg.hu

.....napirendi pont

ELŐTERJESZTÉS

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése
2012. december 20-i ülésére

Tárgy: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Konceptiója

Előterjesztő:

Gyutai Csaba
polgármester

Készítette:

Dr. Kocsis Gyula az Idősügyi tanács alelnöke
Zimborás Béla sk. népjóléti osztályvezető-helyettes

Egyeztetve:

Gondozási Központtal

Tárgyalta:

Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság
Ügyrendi, Jogi és Vagyonyilatközlő Bizottság
Gazdasági Bizottság
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Tanács
Roma Nemzetiségi Önkormányzat

Közgyűlésre meghívást kap:

Törvényességi és tartalmi, formai szempontból ellenőrizte:

Önkormányzati Osztály
Zsupanek Péter sk.

Tisztelt Közgyűlés!

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata évek óta kiemelt feladatának tekinti a helyi szintű „idősbarát” politika kialakítását. Ennek érdekében különös figyelemmel kezeljük az idős lakossággal történő együttműködést, az időskorú emberek életkörülményeinek figyelemmel kísérését, az idősök aktivitásának megőrzését, szükség esetén a róluk való gondoskodást.

Önkormányzatunk 2007. évben, elsőként nyerte el „**Zala Megye Idősbarát Önkormányzata**” kitüntető címet. Szintén az idősök ügye iránti elkötelezettség jeleként a közgyűlés 2010. októberében létrehozta az **Idősügyi Albizottságot**.

A fenti előzmények folytatásaképpen Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése az Idősügyi Nemzeti Stratégia és az Országos Idősügyi Tanács által elfogadott Idősügyi Karta célkitűzéseinek és elveinek érvényesülése érdekében 2012. május 1-jei hatállyal - konzultatív, véleményező, javaslattevő testületként – 40/2012. (IV.12.) határozatával létrehozta **Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Tanácsát** (a továbbiakban: Idősügyi Tanács).

Az Idősügyi Tanács az idei esztendőre tervezett feladatai közül az egyik legfontosabbnak Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Konceptiójának megalkotását tekintette.

Szeptember 11-i ülésén az Idősügyi Tanács tárgyalta a városi szociális helyzetről készült részletes helyzetjelentést azon okból, hogy az alapja lehet az Idősügyi Konceptió elkészítésének. A helyzetjelentés kapcsán az Idősügyi Tanács megfogalmazta a koncepció készítésével kapcsolatos elvárásait is.

A koncepció céljai – a részletes helyzetelemzés alapján – **6 fő** témacsoportba sorolhatók

- 1. Az idős ember, mint családi és társadalmi erőforrás, közösségformáló erő,**
- 2. Az idős ember tudatos gazdasági, kulturális és esetenként szociális tényező,**
- 3. Az idős ember identitását erősítő, önmegvalósító közösségei, érdekképviselői támogatása, továbbá e közösségek egy más közötti, valamint az idős emberek közötti információ-áramlásának elősegítése,**
- 4. Az idős korúak szükségleteit biztosító szolgáltatások támogatása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítése,**
- 5. Az idősök biztonság érzetének erősítése, biztonságának védelme,**
- 6. A mentálisan vagy szociálisan ellátásra szoruló idős emberek ellátásának biztosítása.**

Az egyes célokon belül témacsoportokon belül számos kisebb cél, és feladat került megfogalmazásra, amelyek mind az idősök életminőségének javítását, társadalmi megbecsülésük elősegítését, aktivitásuk, személyes részvételül erősítését szolgálják.

A koncepció elkészítése során törekedtünk arra, hogy a helyzetfelmérés és a problémák feltárását követően az elérendő célok kerüljenek megfogalmazásra. Ezekre alapozva történjen meg az célok megvalósulását eredményező cselekvési irányok elfogadása, majd pedig azok gyakorlati megvalósítása feladatterveinek végrehajtása. Fontosnak tartjuk a program monitoringját, ezért a célok teljesülésének figyelemmel kísérésére nagy hangsúlyt helyeztünk.

Az Idősügyi Tanács üléseinek koordinálása, ügyrendjének összeállítása, az idősügyi civil szervezetekkel történő kapcsolattartás elősegítése, illetőleg az információáramlás megkönnyítése érdekében a hivatalon belül egy szakember a Humánigazgatási Osztályon kijelölésre kerül, ami természetesen csak feladatbővüléssel jár, és nem kapcsolódik hozzá létszámbővítés.

A koncepcióban feladatok megvalósítása és ütemezése érdekében az Idősügyi Tanács a jövő esztendő elején konkrét feladattervet készít.

Javasoljuk, hogy a közgyűlés évente kapjon tájékoztatást a koncepcióban foglalt célok megvalósulásának állásáról.

A **Szociális, Egészségügyi és Esélyegyenlőségi Bizottság** – 10 igen, egyhangú szavazattal – az előterjesztést közgyűlési tárgyalásra alkalmasnak tartja [145/2012. sz. hat.]

Az **Ügyrendi, Jogi és Vagyonyilatközelítő Ellenőrző Bizottság** 9 igen egyhangú szavazattal - jogi szempontból – tárgyalásra alkalmasnak tartja az előterjesztést [251/2012. sz. hat.].

A **Gazdasági Bizottság** az előterjesztést – egyhangúlag – 10 igen szavazattal elfogadta [214/2012. számú hat.].

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Időügyi Tanácsa az Időügyi Konceptió céljaival és a konceptióban meghatározott prioritásokkal egyetért, ezért javasolja a Közgyűlésnek elfogadásra.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata a „Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Időügyi Konceptiója” című előterjesztéssel egyetért, elfogadásra ajánlja a Közgyűlésnek [ZMJV RNÖ 74/2012. (XII.12.) sz. hat.].

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Időügyi Konceptióját megtárgyalni és elfogadni szíveskedjen!

Határozati javaslat:

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése elfogadja Zalaegerszeg Megyei Jogú Város 2012-2015. évre vonatkozó Időügyi Konceptióját.

A közgyűlés felkéri a polgármester a konceptióban foglalt feladatok folyamatos figyelemmel kísérésére, továbbá, hogy a konceptió céljainak megvalósításáról évente készítsen tájékoztatót, és azt terjessze a közgyűlés elé.

Határidő: 2013. december 31.

Felelős: Gyutai Csaba polgármester

Zalaegerszeg, 2012. december 13.

Gyutai Csaba sk.
polgármester

ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK IDŐSÜGYI KONCEPCIÓJA

2012-2015

„Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.”

Sütő András

I.

BEVEZETÉS

Az aktív idősor, aktív idősödés fogalmát a WHO, az ENSZ Egészségügyi Szervezete vezette be. Az aktív idősor egyénre és egy-egy társadalom idősödő populációjára egyaránt vonatkoztatható, egészségben és fizikai, szellemi és mentális kapacitások birtokában megélt időskort jelent. Az aktivitás fogalma azonban nem mosható össze a munkaerő-piaci aktivitással, ez kulturális, gazdasági társadalmi, közéleti aktivitást jelent.

Az ENSZ közgyűlése 1991-ben nyilvánította október 1-jét az Idősek Világnapjává.

1999. év volt az Idősek Nemzetközi Éve, melynek üzenete a minden korosztály számára kedvező társadalom kialakítása négy fő dimenzió mentén, amelyek a következők:

- az élethosszig tartó fejlődés lehetősége,
- a generációk közötti kapcsolatok biztosítása,
- az idős emberek helyzete,
- a társadalom elöregedésének kezelése.

2002-ben került sor a Madridi Idősügyi Nemzetközi Cselekvési Terv megfogalmazására. Célkitűzésként az alábbi irányvonalakat határozták meg:

- Az idősebb emberek és a fejlődés.
- Az egészség és jó közérzet elősegítése idős korban.
- Gondoskodás kedvező és támogató környezetről.

Az Országgyűlés ennek szellemében a 81/2009. (X. 2.) OGY határozatával elfogadta az Idősügyi Nemzeti Stratégiát 2009-2034-ig. Idősügyi Nemzeti Stratégia meghatározza a fejlesztendő területeket, a stratégiában foglaltak komplex gyakorlati végrehajtásának megvalósítását.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése is, kiemelt feladatának tekinti az „idősbarát” politika megvalósítását. 2007-ben a város elnyerte a „Zala Megye Idősbarát Önkormányzata” kitüntető címet. Szintén az idősek ügye iránti elkötelezettség jeleként a közgyűlés 2010. októberében létrehozta az Idősügyi Albizottságot.

A fenti előzmények folytatása képen Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése az Idősügyi Nemzeti Stratégia és az Országos Idősügyi Tanács által elfogadott Idősügyi Karta célkitűzéseinek és elveinek érvényesülése érdekében 2012. május 1-jei hatállyal - konzultatív, véleményező, javaslattevő testületként – 40/2012. (IV.12.) határozatával létrehozta Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Tanácsát (a továbbiakban: Idősügyi Tanács).

Az Európai Parlament és a Tanács döntése alapján a 2012-es év **„az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás”** európai éve. E kezdeményezés igyekszik ráirányítani a figyelmet arra, hogy Európában minden eddigénél hosszabb ideig élnek az emberek, és

idősebb éveiket is egészségesebben töltik, mint korábban. Rámutat emellett arra is, hogy mindez lehetőségeket tartogat számunkra. A tevékeny, aktív idősor nagyon fontos a nemzedékek közötti szolidaritás fenntartásában is azokban a társadalmakban, amelyekben egyre több az idős ember.

Az ENSZ „A világnépesség öregedése – 1950–2050” című, 2000-ben közzétett kiadványa szerint az emberiségnek már több mint egyötödét, Európában 36–37 %-át 60 éven felüliek teszik majd ki. A demográfiai öregedés következtében az eltartottak száma nő, míg a munkaképes korúak (15–64 évesek), társadalombiztosítási értelemben az eltartók, száma csökken. Ennek az arányváltozásnak súlyos gazdaságpolitikai következményei is várhatóak. Az öregedő társadalom problémája közösségi szintű megoldáskeresést igényel.

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. 2025-re Európa népességének mintegy egyharmada eléri, vagy meghaladja 60. életévét, ezen belül is a 80 évesnél idősebbek száma különösen jelentős mértékben nő majd. A jövőben az idős emberek az európai népesség növekvő részarányát fogják képezni. Ezt a hatást csak fokozza, hogy **az életkörülmények jelentős javulásának hatására fokozatosan** növekszik a várható élettartam is. Ez a tendencia óriási hatást gyakorol Európa egész társadalmára. A változásnak számos **gazdasági, kulturális, illetve** közegészségügyi és szociális vonatkozása van már jelenleg is.

Különböző stratégiák kidolgozására van **ezért** szükség az idősödő **társadalom struktúráinak átalakítására**, lakosság életminőségének javítására és fenntartására.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése – a fentiekre figyelemmel – Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Tanácsa ajánlására fontosnak tartja idősügyi koncepció elfogadását.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának Idősügyi Koncepciója a 2012-2015-ös évekre vonatkozóan kerül elfogadásra.

A viszonylag rövidtávú koncepció alapja lehet egy, a kezdeti tapasztalat gyűjtés után egy hosszabb távra is előretételező újabb koncepció elfogadásának.

Jelen koncepció elkészítésének irányvonala az, hogy egy általános helyzetfelmérés megállapításainak alapadatait kiindulási állapotnak tekintve törekedjen a problémák feltárására és ezek alapján benne az elérendő célok kerüljenek megfogalmazásra. Ezekre alapozva pedig történjen meg az célok megvalósulását eredményező cselekvési irányok elfogadása, majd vegye számba gyakorlati megvalósítás lehetőségeit, és azok végrehajtásának módjait. Fontos a program megvalósulásának ellenőrzése, ezért a célok teljesülésének figyelemmel kísérése is a koncepció része.

/A helyzetfelmérés statisztikai adatait a koncepció melléklete tartalmazza/

A koncepció kialakítása kapcsán néhány előzetes sztereotípiát is vizsgálat tárgyává tettünk. Ezek legfontosabbika az, amelyik csak egészségügyi, szociális kérdésnek tekinti az időskorúakkal való foglalatosságot, lelki egészségvédelemnek az időskori aktivitást és a mobilitást és úgy véli, ezek célja az, hogy az idős ember „fiatalnak tartsa magát”. A másik ilyen nézet, hogy az idős ember a társadalom tehertétele, eltartottja. A helyzetelemzés során ezek az előítéletes teóriák megdőlték.

*Az Idősügyi Koncepciót az **alábbi metodikai elvek** mentén állítottuk össze:*

- a helyzetfelmérés és a problémák feltárását követően az elérendő célok kerüljenek megfogalmazásra,

- a célokra alapozva történjen meg az célok megvalósulását eredményező cselekvési irányok elfogadása, majd pedig azok gyakorlati megvalósítása feladatterveinek végrehajtása,
- Az Országos Időügyi Tanács által elfogadott és társadalmi vitára bocsátott Időügyi Karta alapgondolatai beépültek a nemzeti időügyi stratégiába is, ezért annak alapelvei a városi koncepcióba is bekerülnek.

II.

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP ÉS PROBLÉMA FELVETÉS

/A témák kapcsán felmerülő problémák külön kiemelve/

II.1. ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

Zalaegerszeg a Nyugat-dunántúli régióban, Zala megye északi részén, az osztrák, szlovén és horvát határtól megközelítőleg egyenlő távolságra helyezkedik el. A város területe 9.998 ha, állandó lakosainak száma **a koncepció készítésének időpontjában 59.272 fő**, amely az országos tendenciának megfelelően kis mértékben évről évre csökken. A természetes fogyást a vándorlási különbözet nem képes kompenzálni.

Zalaegerszeg **közepesen fejlett város**, az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték az országos átlag 80-90%-a, a régióátlag 75-80%-a. Zalaegerszegi székhellyel több, **mint tízezer /10.747/** gazdasági szervezet működik, amely az elmúlt 5 évben **folyamatos bővülést mutat /mintegy 10%-kal bővült/**. A megyeszékhely gazdasága az elmúlt 15 év során gyökeresen átalakult: korszerű termékeket előállító, a foglalkoztatásban kiemelkedő szerepet játszó multinacionális vállalkozások telepedtek le, miközben megszűntek, illetve jelentősen visszaszorultak a városra **korábban** jellemző hagyományos iparágak (élelmiszeripar, bútoripar, textilipar). A tömeges foglalkoztatásra **azonban** a betanított munka a jellemző, a magasabb kvalifikációt igénylő posztok száma kevesebb a kívánatosnál. A termelő vállalkozások közül kiemelkedő szerepet játszanak az elektronikai ipar különböző szegmenseit képviselő multinacionális vállalkozások. A hagyományosan erős gépipar, építőipar, a kereskedelem, a szállítás-raktározás, és a széles körű pénzügyi-gazdasági szolgáltatások mellett az utóbbi években

- **arra is van törekvés, hogy a turisztika is kiemelt ágazattá váljon.**

Zalaegerszeg város környezeti adottságait a változatos, tiszta természeti környezet; a fejlett nagytérési és városi alpinfrastruktúra rendszerek; a fejlesztésre alkalmas saját területek (ipari parkok, felsőoktatás, turizmus); jó vasúti és a fejlődő közúti megközelíthetőség jellemzik. A korszerűsítésre került Zalaszentiván-Bajánsenyei vasúti elérhetőség lehetővé teszi a szlovén kikötők révén az európai és tengerentúli gazdasági elérhetőséget, illetve a zalaegerszegi vonal villamosítása azt is, hogy a villanyvontatású szerelvények járjanak a vonalon.

- **Ugyanakkor a tökéletes vasúti összeköttetéshez még hiányzik a Rédcisen át Szlovéniába vezető, illetőleg a Keszthelyt összekötő vasútvonal.**

A lassan befejezéséhez közeledő 76-os gyorsforgalmi úton fél órán belül pedig elérhető lesz a közeli nemzetközi Sármellék nemzetközi repülőtere és a kiépült M7-es autópálya, amelynek révén már rövid távon is javulhat a főváros az európai, de a szlovén kikötők révén

tengerentúli elérhetősége is, ami segítheti a város nemzetközi vérkeringésben való előbbi részvételét.

- ***A közúti elérhetőség azonban akkor válna tökéletessé, ha az osztrák A2-es autópálya Grazi csatlakozásával kiépülne a Zalaegerszeget is érintő M9-es gyorsforgalmi út Rédicset /és Rédicsen keresztül a szlovéniai/ és Letenyét érintő csatlakozása az M7-es autópályával.***

A város gazdasági potenciálja kedvezőnek mondható jelentős a kis- és középvállalkozói szektorban; meghatározó a gép, a bútort és építőipar,

- ***törekvés, hogy a közeljövőben rendelkezésre álljanak új alternatív erőforrások (geotermikus energia és biomassza kapacitások).***

A városban egyedülálló az egészségügyi szolgáltatások jelenléte, valamint a korszerűek a sportlétesítmények, és az infrastrukturális háttér.

Zalaegerszeg és térsége az újabb északi iparterületek, a növekvő létszámú és színvonalú, igény-vezérelt képzést és K+F tevékenységeket folytató felsőoktatásával és szakképzésével egyre vonzóbb lehet a magas hozzáadott értéket, de a nyugat-európainál még mindig kisebb bérköltséget kereső tőke számára.

- ***Szükséges azonban a város gazdasági stabilitásának további fokozása, újabb vállalkozások letelepítésével, továbbá az is, hogy változatosabb iparszerkezet alakuljon ki.***

A zalaegerszegi úthálózat teljes hossza 505 km, járdák hossza 220 km, kerékpárutak hossza 13,4 km. A regisztrált személygépkocsik száma 20.259. A belső közlekedési hálózat rendkívül terhelte, legfontosabb csomópontjai a történelmi belvárosban vannak.

- ***Megoldandó feladat a történelmi belváros tehermentesítése, a belső közlekedési hálózatnak a városközpont kisebb terhelést eredményező átszervezése.***

A város közműrendszerei teljesnek és viszonylag korszerűnek mondhatóak.

II.2. DEMOGRÁFIAI HELYZET

Zalaegerszeg lakónépessége az elmúlt 10 év statisztikai adatai alapján valamelyest csökkenő tendenciát mutat. A 2003. év óta folyamatosan csökken a születések száma, ugyanakkor az 2009. évben valamelyest nőtt a halálozások száma is, amely azóta újra csökken azonban még így is meghaladja a születések számát, melynek következtében

- ***a 2000. év óta folyamatosan csökken a város lakossága. (Melléklet 1.sz. táblázat)***

A népmozgalmi adatokból kitűnik, hogy jelentős a várost hátrányosan érintő elvándorlási különbözet, egyre csökken a házasulandók száma és nő a válások száma is. Az idős-ügy szempontjából ennek az a következménye, hogy az elvándorlások negatív népmozgalmi adatai, amelyek elsősorban a fiatalabb, pályakezdő korosztálynál a legmagasabbak, továbbá a házasságkötések elmaradása és a válások számának növekedése növeli annak kockázatát, miszerint városunkban

- ***egyre több lesz az elmagányosodott időskorú ember.***

Ezt a megállapítást alátámasztja az is, hogy a korosztályok aránya átrendeződik: a fiatal népesség aránya folyamatosan és jelentős mértékben csökken, a középkorúak aránya már

enyhe csökkenést jelez, míg az időskorú lakosság aránya trendszerűen és jelentős mértékben emelkedik, és ez a tendencia egy

- ***előregedő zalaegerszegi társadalom képét vetíti előre.***

A 0-14 éves korú népesség aránya az 1997. évi közel 16,2 %-ról, 2011-re 12,3 %-ra /7312 főre/ csökkent, ugyanakkor a 60 év felettiek aránya ugyanezen időszak alatt 17,1%-ról 24 %-ra /14.244 főre/ emelkedett. /Melléklet 2. számú táblázat/

Látható, hogy az egyik jellemző probléma az, a nagyobb létszámú fiatal korosztálytól várt magasabb gyermekvállalás nem valósult meg, jelentős hányaduk még a házasságkötésig, vagy a tartós együttélésig sem jutott el. Ebben egy kisebb korrekció, pozitív változás ugyan még megvalósulhat akkor, ha a még mindig magas létszámú 18-35 éves korosztály Zalaegerszegen marad.

Ennek azonban feltétele, hogy kedvezményekkel lakáshoz juthat, jövedelmező állást talál, vagy vállalkozásba kezd, és nem túlzottan későn házasodik, mert a késői családalapítás alapvetően negatív hatással van a gyermekvállalásra. A segítségnyújtás ebben az esetben döntően komplex társadalompolitikai intézkedésekkel, a fiatal családok preferálásával valósítható meg. Mindez amiatt is szükséges, hogy az

- ***idősebb korosztály nem maradjon magára a városban, hanem egy természetes korosztályos rétegezésű közösségben tudni megélni mindennapjait.***

A zalaegerszegi lakosság korösszetételét három év /a 2001-es, a 2009-es, és a 2011-es év/ részletes adatsorai segítségével vizsgálva megállapítható, hogy a vizsgált 10 év alatt kis mértékben, de folyamatosan csökkenő tendenciát mutat az aktív korosztályok létszáma. Mint ahogy a 3. számú táblázat is jól érzékelteti, a 18-34 éves korosztályban a férfiak képviselik a többséget, de ez az arány 35 éves korcsoportoktól kezdve megfordul, és a nők száma egyre fokozottabb mértékben haladja meg a férfiakét.

A férfiak és nők aránya a népességen belül előbb enyhe, majd a kor előrehaladtával jelentős nőtöbbletet mutat a vizsgált időszakban, és ez azt is jelenti, hogy

- ***a koncepciónak az időskorú, egyedülálló nők nagy számával kell számolnia. Ráadásul ennek a rétegnek jövedelme is jóval alacsonyabb mint általában /lásd a nyugdíj-biztosítási igazgatóság statisztikai adatait/, s emiatt többségükben majd körükből kerülnek ki az időskorúak által igénybe vehető szociális szolgáltatások ellátottjai.***

II.3. ZALAEGERSZEGI SZOCIÁLIS ELLÁTÓ RENDSZER JELLEMZŐI

Nem kifejezetten csak az időskorúak ellátására szolgál, hanem a város teljes lakosságának szociális szükségleteit hivatott ellátni. E szolgáltatások egy része úgynevezett alapellátás, míg a többi része szakellátásnak minősül. Mindebből következik, hogy a városban nincs önálló időskorúakat ellátó szociális rendszer /erre általában nincs is szükség/ hanem az, egy egységes ellátórendszer része, még akkor is, ha egyes ellátási formákat esetlegesen többségében csak időskorúak vesznek igénybe.

Meglehetősen széleskörű szolgáltatási palettáról van szó, a városban 22 különböző személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatás érhető el. Egyes szolgáltatásokat több szolgáltató/intézmény is biztosít, így például 3 szolgáltató végez házi segítség nyújtást, 4 szolgáltató nyújt támogató szolgáltatást, és 3 idősök otthona működik a városban. A szolgáltató oldal is meglehetősen színes, hiszen állami, önkormányzati, egyházi és civil

fenntartó is biztosít szolgáltatásokat. /Melléklet 4. számú táblázat./

A szolgáltatások/ellátások közül 9 önkormányzati, 8 egyházi, 7 civil, /gazdasági társaság, stb./ 3 állami fenntartású.

Ami a szolgáltatások **igénybe vevőit** illeti: étkeztetésben 636, házi segítségnyújtásban 297, jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban 65, támogató szolgáltatásban 133, közösségi ellátásban 403, családsegítésben 914, utcai szociális munkában 118, nappali ellátásban 210, átmeneti ellátásban 116 fő részesül, idősek otthonában 425, fogyatékos személyek otthonában 149 pszichiátriai betegek otthonában és lakóotthonában 120 fő kerül ellátásra.

Az **alapszolgáltatások** rendszere a városban teljes körűen kiépített, az **igénybe vevők** számára számos szolgáltatás esetében biztosított a választás lehetősége is, a szolgáltatások kapacitása is elégségesnek mondható, hiszen egyetlen ellátási forma esetében sem tartanak nyilván várakozót.

- ***A város időskorú lakosságának számadatait figyelembe véve /14.244 fő/ megállapítható, hogy az ellátási formák kiépültsége mellett is a korcsoport egy kisebb hányada szorul csak rá az alapellátások valamely formájára. Az időskorúak általában önellátók, vagy talán amikor már elesetté válnak, többségükben családban elláthatók.***

A **szakellátások** vonatkozásában igazán komoly várakozó lista az **idősek ápoló-gondozó otthonainál** tapasztalható, itt a 425 férőhelyre összesen 254 fő várakozót tartanak nyilván, ami eléri a rendelkezésre álló kapacitás 60%-át. jelentős még a várakozók száma és aránya az idősek gondozóházában itt a 42 férőhelyre 34 fő várakozik, ami itt eléri a rendelkezésre álló kapacitás 80 %-át.

- ***Ez utóbbi adatsor arra mutat rá, hogy van egy kisebb, de az életkor növekedésével szélesedő réteg, melynek ellátása közösségi kérdés és itt a kapacitások bővülésével a közeljövőben is számolni kell.***

II.3.1. Alapszolgáltatások

II.3.1.1. Étkeztetés

Az étkeztetés keretében külön meghatározottak szerint a szociálisan rászorultaknak legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni. Ez az ellátási forma a Gondozási Központ feladatkörébe tartozik. Az étkeztetés az intézmény saját konyháinak igénybevételével, valamint két külső szolgáltató bevonásával történik. A konyhák területi elhelyezkedése révén lehetőség van arra, hogy az igénylő lakóhelyéhez legközelebb eső helyen vegye igénybe az ellátást.

Az ellátást igénybe vevők száma 2007-re lecsökkent 443 főre volt, ez 2008-ban 494-re növekedett. Az étkezők számának csökkenése összefüggésbe hozható azzal, hogy a városban több étterem is vállalja az ebéd házhoz szállítását elérhető áron. 2007 évben életbe lépett a jövedelem alapján való rászorultság vizsgálata, mely elől többen (elsősorban a családban élők) elzárkóztak, de a következő évben megváltozott jogszabályi keretek következtében a 2007 évben az étkeztetésből kiszorult több mint 50 fő 2008-ban visszatért a napi meleg ételigényléshez. 2011-ben már 546 fő vette ezt az ellátási formát igénybe. /Melléklet 5. sz. táblázat./

Az igénybe vevők többsége /58%-a/ esetében (317 fő) kiszállítás történik, míg 42 %-a (229 fő) vagy helyben fogyasztja el, vagy elviszi az ételt.

Ami az igénybe vevők *életkorát* illeti, itt fokozatos emelkedés figyelhető meg, jelenleg az ellátottak 37%-a (202 fő) 80 éven felüli, és közülük 62% /146 fő/ nő. Az „alacsonyabb életkorban” (65 év alatt) viszont markáns férfi többlet tapasztalható /75 és 45 fő/, ebben a korban a rászorultságot azonban elsősorban az ellátottak pszichiátriai- vagy szenvedélybetegsége, illetve egészségi állapota indokolja. /Melléklet 6.sz. táblázat./

- *A szociális étkeztetés többségében időkorú ellátás, az ellátottak száma növekvő tendenciájú, és a kor előrehaladtával fokozatosan növekszik az igénybe vevők nőtöbblete.*

II.3.1.2. Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges meghatározott fajta cs ellátást.

Ezt az ellátási formát is **Gondozási Központ** biztosítja, mégpedig a területi- és nyugdíjsházi gondozás keretében.

A működési engedély szerint a szolgáltatásban ellátható személyek száma 171 fő, a tényleges ellátottak száma azonban a 2011. év végén csak 66 fő.

Az igénybe vevők száma 2011. év végéig csökkent, a 2012. esztendőben növekedett és jelenleg 79 fő veszi igénybe a szolgáltatást.

Az ellátottak számának korábbi csökkenésében szerepet játszott, hogy a városban több szolgáltató is biztosít házi segítségnyújtást, közülük az egyházi szolgáltatók az ellátást alacsonyabb térítési díj ellenében is tudják biztosítani.¹

A házi segítségnyújtást a szakvéleményben meghatározott napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Jellemző azonban, hogy az ellátottak ennél alacsonyabb időtartamban kívánják igénybe venni a szolgáltatást.

Az ellátottak 53%-a 1 órát meghaladó gondozási szükséglettel rendelkezik, 10 %-uk pedig már bentlakásos intézményi elhelyezésre is jogosult lenne.

Megfigyelhető, hogy az önkormányzati intézmény által ellátottak nagy többsége a nagyobb gondozási igényű, nem ritkán a napi többszöri gondozást igényelő rászorulóknak közül kerül ki. Egy gondozónő átlagosan naponta 4-5 rászorulóknak nyújt segítséget. Emelkedik azon ellátottaknak a száma, akikhez naponta kétszer, háromszor (reggel, ebédidőben és az esti órákban) kell kimenni a gondozónőnek. A napi kétszeri, háromszori gondozásra az ellátott egészségi állapota és szociális helyzete miatt van szükség, mely után azonban állami normatíva nem igényelhető.

Az ellátottak egy részével évek óta kapcsolatban áll az intézmény, náluk is megfigyelhető a kor előrehaladtával a testi, szellemi leépülés. Egyre több olyan ellátott jelenik meg a rendszerben, aki már bekerülésekor igen rossz egészségi állapotban van, vagy a demencia tüneteit mutatja, ami nagy szakmai kihívást jelent a velük foglalkozó szociális gondozónak.

---

¹ Az egyházi kiegészítő normatívával ugyanazért a feladatért több állami normatívát kapnak.

Gondozási tevékenységeink jellemzően: segítségnyújtás az étkezéseknél, bevásárlás, testi-, személyi higiéné biztosítása (mosdatás, fürdetés, pelenkázás), öltöztetés, ágyazás, takarítás, mosás, szellőztetés, orvoshoz, szakrendelésre kísérés, gyógyszer felíratás, kiváltás, adagolás, hivatalos ügyek intézése, csekkek befizetése, pszichés gondozás, a magány enyhítése.

Ami az igénybevevők *életkorát* illeti, itt is fokozatos emelkedés figyelhető meg, jelenleg az ellátottak 57%-a (38 fő) 80 éven felüli, a nemenkénti arányait tekintve 75,7%-uk nő.
/Melléklet 7.,8. és 9. számú táblázat./

A házi segítségnyújtás egy speciális formája a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

A szolgáltatás elsődleges célja, hogy az egyedül, esetleg beteg hozzátartozóval élő sérült és idős emberek otthonukban is biztonságban érezhessék magukat, s ha szükséges gondozásukat szakemberek végezzék.

A szolgáltatás fokozza az ellátást igénybe vevő biztonságérzetét, rugalmasan reagál az ellátottak szükségleteire, anélkül, hogy a rászorultság érzését váltaná ki bennük. Jelenleg az igénybe vevők száma 2011. év végén 65 készülék mellett 71 fő volt.

- ***Az ellátásban részesülő 71 fő 82 %-a nő, míg közel 2/3-a (65%-a) 80 év felettiek közül kerül ki.***

/Az erre vonatkozó részletesebb adatokat a Melléklet 10., 11. és 12. sz. táblázat tartalmazza.

II.3.1.4. Időskorúak nappali ellátása

A jogi szabályozás elnevezése ellenére nem kizárólag időskorúak ellátására szolgál. Ténylegesen a nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Az ***idősek nappali ellátása*** a Gondozási Központ feladata. Az idősek ellátása 3 telephelyen működő idősek klubjaiban, 120 férőhelyen történik.

A 2011. évben a 120 férőhelyen napi átlagban 107 ellátott volt.

/Az erre vonatkozó adatokat a Melléklet 13. sz táblázat tartalmazza./

- ***Az ellátási kapacitás a felmerült igényekhez képest összességében megfelelő, várakozási idő nincs, a jelentkező szükségleteket jellemzően mindig képes kielégíteni az intézmény.***

Az ellátási forma egy speciális változata a demens személyek nappali ellátása. Ez az új típusú ellátási forma 2009. július 1-től a Gondozási Központ keretében működő **Landorhegyi Idősek Klubja** keretén belül működik **10 férőhellyel**.

2011. december 31-én 8 fő vette igénybe ezt a demens ellátást és az ellátottak 75%-a nő, valamennyien 75 év felettiek. A 8 fő ellátottból 5 fő várakozik tartós intézményi elhelyezésre.

- ***Demens személyek tartós intézményi elhelyezésben jelentős kapacitás hiány mutatkozik.***

II.3.2. Szakosított ellátások

II.3.2.1. Idősek gondozóháza

Az idősek átmeneti elhelyezését – a **Gondozási Központ** keretében működő – *Idősek Gondozóháza* biztosítja, az engedélyezett férőhelyek száma 42 fő.

Az Idősek Gondozóháza ideiglenes bentlakást - legfeljebb 4 hónap - időtartama alatt folyamatos, teljes körű ellátást, ápolást, gondozást biztosít. Az intézmény vezetője indokolt esetben engedélyezi az ellátás időtartamának további egy évvel történő meghosszabbítását az intézmény orvosának javaslata alapján.

/Az ellátási formára vonatkozó adatokat a melléklet 14. és 15. sz. táblázat tartalmazza./

A gondozóház átmenet a saját otthon és a tartós bentlakásos intézmény között.

Az Idősek Gondozóházában azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött idős embereknek a gondozását végezzük, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, ugyanakkor önellátásra nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes. Jól képzett gondozónők, belgyógyász és geriáter szakorvos segíti testi-lelki egészségük megőrzését.

2011. évben az ellátásban részesülő személyek száma: 88 fő volt, amely az előző évhez képest csökkenést mutat, ugyanakkor az intézmény továbbra is teljes kihasználtsággal működik.

A gondozottjaink közel 75 %-a 80 éven felüli, teljes körű ápolásra – gondozásra szorulnak.

Emelkedő tendenciát mutat a demenciában, illetve más pszichiátriai betegségben szenvedők ellátásának igénye, de fogadásuk, ápolásuk nehézségekbe ütközik, mert részükre differenciált elhelyezést –jogszabályoknak megfelelően- az intézmény jelenleg nem tudja biztosítani és mint fentebb már említettük,

- ***nincs megfelelő férőhelyszámmal rendelkező szakintézmény.***

A szolgáltatást igénybe vevők egyre hosszabb időre igénylik a gondozóházi elhelyezést és folyamatosan csökken az ellátásból kikerülők száma.

Ennek oka, hogy az erőteljesebben mozgáskorlátozott személyek egészségi állapotuk miatt otthonukba nem helyezhetők vissza, és idős-otthoni elhelyezésre várnak.

- ***Az idősotthoni elhelyezés viszont jelentős mértékben kapacitás hiányos.***

Átlagosan 1-2 fő kéri téli időszakban a fűtési, lakhatási problémák miatt, ill. a tavaszi és nyári hónapokban a családtagok elutazása, pihenése vagy épp a gondoskodó családtag megbetegedése miatt az átmeneti elhelyezést.

Az engedélyezett 1 év 4 hónap lejártá után sok esetben nem teljesül a bentlakásos intézményi elhelyezés *férőhely hiányában*, így Ápolási Osztályokra helyezik el a hozzátartozók ellátottjainkat.

- ***Az intézményi felvételre várakozók száma (34 fő) jelentősen megközelíti az intézmény férőhelyeinek (42) számát.***

II.3.2.2. Idősek otthona

Az idősek otthonába, olyan a nyugdíjkorhatárt betöltött időszerű személyek kerülnek ellátásra, akik önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, illetőleg akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel.

/Az idősek otthoni ellátására vonatkozó adatokat a melléklet 16-18. számú táblázatai tartalmazzák./

Az intézményi férőhelyek száma 98. Megoszlása jelenleg az alábbi: átlagos ápolást-gondozást nyújt 68, emelt szintű elhelyezést biztosít 6, demens ellátást pedig 24 férőhely. Az ellátottak száma 2011-ben 123 fő volt, míg december 31-én 97 fő - 80 nő és 17 férfi - volt ellátásban. Az ellátottak túlélési adatainak növekedése miatt csökkenő tendenciájú az éves ellátottak száma ez ennek függvényében az évi új felvételek száma. Ennek hatására azonban jelentősen nőtt a felvételre várók száma /2011-év végén 118 fő/ és már meghaladja az összes férőhelyek számát.

- ***A férőhelyi kapacitás hiánya jelentős probléma.***

Az intézmény lakóinak kor és betegségcsoportok, ellátási szükséglet szerinti összetétele az elmúlt évek szabályozásának változása következtében átalakult, magasabb az átlagéletkor, az időnként egyes lakók gondozása néha szinte már kórházi körülményeket kíván, nagy a bennlakók ápolási szükséglete, mentális ellátási igénye.

Az ellátottak nemenkénti aránya a demográfiai trendeknek megfelelő.

II.3.3. A szociális ellátó rendszerre vonatkozó összegzés

A helyzetelemzés körében viszonylag nagy terjedelemben foglalkozik a Koncepció a szociális ellátó rendszer bemutatásával.

Ennek egyik oka, hogy a Koncepciót alkotó Közgyűlésnek erre a területre van legnagyobb rálátása, miután ez a terület többségében a saját feladatkörében létrehozott intézményhálózat, és éppen ez okból itt a legnagyobb a jövőbeli befolyásolási lehetősége is.

A másik ok pedig az, hogy egyben ez az intézményhálózat a legnagyobb időskori szolgáltató rendszer is, ami szükség esetén – egy-két fejlesztendő területet kivéve – szinte teljes körűen kit tudja elégíteni a szükséges szociális igényeket.

Mindemellett azonban városunkban az önkormányzati tulajdonú szervezetek mellett - közigény alapján -, civil, egyházi, gazdasági és egyéb szervezetek egyaránt tevékenykednek a szociális területen. Szolgáltatásaik igénybe vevői ugyanúgy a szociálisan rászoruló köréből, illetve egyes specifikus szolgáltatásoknál általában az idős korosztályokból kerülnek ki.

II.3.4. Más tényezők

Ebben a körben általában nem rendelkezünk számszerűsíthető adatokkal, de az idősügyi helyzetkép realitása megköveteli számbavételét az alábbiaknak.

II.3.4.1. Egyéb szolgáltatások

Az idősök számra nem csak szociális területen van igénybe vehető szolgáltatás.

Más területeken is több szolgáltató, gazdasági vagy civil szervezet, caritas nyújt csak nekik szóló, vagy másokkal együtt általuk is ingyenesen, kedvezménnyel, vagy fizető alapon igénybe vehető gazdasági, kulturális, egészségügyi, közösségi, sportolási és egyéb szolgáltatást.

Ezek teljes körű felsorolására nem vállalkozunk, de a fontosabbakat címszavakban megemlítjük;

- ***Egerszeg Kártya – kedvezményesen vehető igénybe, és általában önkormányzati intézményeknél további szolgáltatásra jogosít /parkolás, színházjegy, uszoda, sport, hangverseny, könyvtár, stb./,***
- ***Utazási kedvezmények – helyi-járat, helyközi és távolsági közlekedési eszközökön, vízi közlekedési eszközökön bérletárban, menetjegyben, életkortól függő***

ingyenességben,

- ***Különböző nyugdíjas bérletek, kedvezmények köre – kulturális, sport stb. területen.***
- ***Alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatása.***

II. 3.4.2. Gazdasági tényezők

Az időskorúak csak kis hányada eltartott. Általában mindannyian rendelkeznek valamilyen jövedelemmel. Túlnyomó többségük nyugdíjjal, egy kisebb hányaduk munkajövedelemmel, illetőleg gazdasági tevékenységből származó tőkejövedelemmel, pénzbeli megtakarítással és emellett többségük ingatlan vagyonnal bír, de vannak közöttük befektetői, vállalkozói vagyont működtetők is. Emellett jövedelemnek tekinthetjük a kiadást pótló kisbirtoki, saját vagy családi szükséglet fedezésére szolgáló, esetlegesen piacra vitt árutermelést is.

Az eltartottság az időskorúak esetében azt jelenti, hogy saját jövedelem hiányában, vagy annak alacsony összege miatt az önálló életvitel fenntartására nem elegendő és emiatt mások – elsősorban a családja, annak hiányában a közösség – gondoskodására rászorul. Ebbe a körbe esetenként az alacsonyabb nyugdíjjal, járulékkal is bele tartoznak. Ugyanakkor családban élésük esetén velük kapcsolatban is elmondható, hogy a viszonylag alacsony jövedelmükkel ők is hozzájárulnak a családi kasszához.

A nyugdíjbiztosító igazgatóság adatai szerint a megyében 2011-ben 1792-en kerültek öregségi nyugdíjba, közülük férfi 1379 fő, az ő megállapított nyugdíjuk 41,7 év átlagos szolgálati idő után, átlagban 104.028 Ft, míg a 413 nő átlagosan 31,8 év szolgálati idővel átlag 68.849 Ft nyugdíjat kapott, az összevont nyugdíjátlaguk pedig 95.915 Ft volt.

/Országos Nyugdíjbiztosító Igazgatóság, Elemzés a 2010-es új nyugdíjakról 4. táblázat/

Az adatok ugyan megyeiek, de a városra vonatkozóan is levonhatók belőle következtetések. Eltekintve attól, hogy a nőkre vonatkozó nyugdíjba kerülési szám az adott évben a nyugdíjkorhatár emelésének hatásai miatt átmenetileg visszaesett /ti: pár évig közülük kevesebben mennek nyugdíjba, a korhatár elérésekor viszont majd nagyobb tömegben/, azonban így is látszik, hogy az ő nyugdíjuk átlagban is jóval alacsonyabb a férfiakénál.

- ***Közülük tehát többen kerülhetnek majd – egyedül maradásuk gyakorisága miatt is – abba a veszélyeztetett körbe, amelyiknek tagjaiból a szociális gondozási igény felmerül.***

Bár a nyugdíjak egyediek – akárcsak a többi fentebb említett jövedelemforrás – de csupán csak az említett év havi átlagában is a 2011-ben nyugdíjba kerültek havonta 189 millió 144 ezer 380 Ft jövedelemhez jutottak, ami évente csak ezt az egy korcsoportot nézve is 2 milliárd 269,7 millió forint. Miután a megye 285 ezer fős lakosságából 71 ezer fő /KSH adat/ az időskorú, és ennek 20,05 %-a /14.244 fő/ zalaegerszegi lakos, az említett összeg 20 százaléka is mintegy 454 millió Ft ennél az egy korcsoportnál a városban.

A különböző korrekciós tényezőket is figyelembe véve /a nyugdíjra és nyugdíjszerű ellátásra jogosultak száma kisebb az időskorúak számánál, a korábbi nyugdíjak alacsonyabbak a most megállapítottaknál/ a város időskorú lakosságához havonta mintegy 900 millió, évente közel 10 milliárd forint folyik be, és még nem beszéltünk a munkajövedelmekről, és az egyéb jövedelmekről.

Mindez óriási gazdasági potenciál, mely többnyire különböző fogyasztási igények kielégítésére szolgál.

A zalaegerszegi földrészletek száma 26.977 db és ebből zártkerti 9.327 db, a belterületi lakások száma 22.067 db. /földhivatali adat/

Csak a lakások értéke mintegy 170-180 milliárd forint körül alakul és ennek mintegy 25-28 %-a, alábecsült adatok szerint is az időskorúak tulajdonában áll. Ez a lakásvagyon az időskorúak esetében többnyire nem mobilis, passzív vagyon - lakásigényeiket szolgálja - ,

mégis a lakásigények változása miatt évente néhány százaléuk mobilizálódik / illetve a fiatalabb generáció örökségeként évente megjelenik a lakáspiacon/.

A kiskertigényeknek a 970'-es évekbeli erőteljes megjelenése miatt abban az időben több ezres nagyságban alakultak ki zártkerti ingatlanok, melyek a pihenés, a kikapcsolódás mellett a családok megélhetésének segítésére is szolgáltak. Az azóta bekövetkezett generációváltás hatására ezek az ingatlanok ma – becslések szerint közel 60 %-ban – a második tulajdonosi generációt jelentő időskorúak kezében van. Ez ingatlan vagyonként is tetemes, viszont a hagyományos, családi asztalra történő árutermelése is jelentős.

II.3.4.3. Egészségügyi tényezők

Kétségtelen tény, hogy az életkor előrehaladtával fokozottan jelentkeznek egyes betegség típusok. A test öregedése azzal is jár, hogy szaporodnak a degeneratív jellegű problémák. Látás és hallás zavarok, ízületi és gerincopások miatti mozgáskorlátozottságok, fogászati problémák, gyakoribb a szellemi hanyatláshoz kapcsolható értelmi zavar, a pszichés lelki zavarok, növekszik a diabétesz szövődmények gyakorisága, kóros elváltozások jelentkezhetnek a belső szervek működésében, /öt I./, stb.

Az 1800-a, és 1900-as évekbeli, és az utóbbi évtizedekben rohamos gyorsasággal bekövetkező életminőség javulás e betegségtünetek jelentkezését az életkor növekedéssel együtt járva fokozatosan a magasabb életévekbe tolt ki, illetve egyes betegségfajtákat már – tudomány fejlődésének hatására - az orvostudomány, mint alkalmazott tudomány képes elhárítani, mások hatását pedig tudja mérsékelni.

Az orvoslás tudománya hangsúlyeltolódása bekövetkeztében az egészségvédelem előtérbe került, ami a megelőző tevékenységre irányítja magának az idős embernek a figyelmét is.

E terület sajátossága, hogy mindenki esetében egyéni megoldásokat kell keresni, mert mindenki egyénileg beteg, s bár a gyakoriság esetlegesen a kor előrehaladtával prognosztizálható, de az idős ember is csupán azért beteg mert megbetegedett, s nem azért mert idős.

Városunkban az egészségügyi ellátórendszer általában felkészült. Van állami tulajdonban lévő és széles spektrumú fekvőbeteg- és járóbeteg ellátó intézmény, jól kiépített önkormányzati alapellátó rendszer, s nagy számban működnek társas- vagy egyéni tulajdonban lévő egészségügyi vállalkozások is. Ez a hálózat az igényeket általában megfelelő szinten képes kielégíteni.

- ***Ugyanakkor tény, hogy az állami tulajdonú fekvő- és járóbeteg ellátó – nem az idősek ellátási terhei miatt - forráshiánnyal küszködik és ez hiány az ellátáshoz való hozzáférésben jelentős várakozási időt generál. Ez a biztosítás alapú hozzáférés rendszerét devalválja és többnyire ennek a résznek a kitöltésére jöttek létre a fizetős ellátást nyújtó magánvállalkozások.***

II.3.4.4. Közösségi és más társadalmi tényezők.

Az időskorúak körében óriási az igény a társadalomban való bent maradásra, és nagy a félelem az abból való „kiesésre”. /Melléklet 19. sz. interjú/

Ezzel is magyarázható a nagyfokú társadalmi önszerveződés, a legalább egymás közötti szervezett kapcsolatépítés és közösségi munka.

A nyugdíjas klubok, egyesületek száma körükben meghatározó és közel harmaduk tagja valamelyik klubnak. A klubok, melyek általában nincsenek civil szervezetként hatósági nyilvántartásba véve, vagy lakókörzetenként, vagy korábbi foglalkozási körönként, esetleg

közös érdeklődés alapján szerveződnek.

E szervezetek tevékenysége az önproblémák feldolgozása mellett, szinte mindig közösségi, részt vesznek a környezetük alakításában, a helyi problémák megvitatásában, megoldásában, a hagyományok ápolásában.

- ***Az önkormányzatnak, az önkormányzat hivatalának nincs szervezett kapcsolata ezekkel a civil közösségekkel.***

Az idősokkal kapcsolatban a társadalom egy rétegében – szerencsére egyre csökkenő rétegében – van előítélet az időskorúakkal kapcsolatban. Feleslegesség, eltartottság, a helyeknek a fiatalok előli elvétele, ellátó rendszerek indokolatlan leterhelése, ezek ennek a nézetnek a fő vezérgondolatai.

- ***Hatásukra az időskorúak egy kisebbsége – ez is szerencsére fogyatkozó kisebbség – aktivitásában elbizonytalanodik, bezárkózik, elmagányosodik. Ez pedig további táptalaja lehet az őket érő attraktív hatásoknak, ami biztonságérzetüket csökkenti. Ma már specifikus bűnözési technikák fejlődtek ki a bizalmukba férkőzésre épített kifosztásukra, illetőleg erőszakos kirablásukra. /Ez utóbbiak szerencsére városunkban ritkák./***

Az előítéletek ellen az időkorúak többsége tudatosan tiltakozik és megvan bennük a kellő önértékelés képessége is, melynek eredményeként törekednek a társadalmi elfogadtatásra. /Melléklet 20. sz. vélemény/

Az időskorúak szívesen vesznek részt közösségi tevékenységekben, különösen akkor, ha az nem feledett szaktudásukat is igénybe veszi. Ez erősíti hasznosság tudatukat. Sokat keresnek feladatot maguknak. /Lásd melléklet 19.sz. alatti interjút./

- ***Ebben a körben probléma ennek az aktivitásnak csekély szintű kihasználtsága.***

Az időskorúak körében jelentős a tanulási, művelődési, kulturális, turisztikai ismeretszerzési igény, van affinitásuk a környezet-, a természet védelmére, óvására és ápolására.

- ***E körben a számukra nyújtandó specifikus szükségleteiket kielégítő kínálattal a területen jelen lévő szolgáltatók többségének felkészültsége elmarad igényeiktől.***

III. CÉLOK ÉS FELADATOK

Zalaegerszeg közepes nagyságú, kiemelkedő nagyságú infrastruktúrával rendelkező, az itt lakóknak általában – ahogy az elvégzett helyzetelemzés is mutatja -, jó életfeltételeket biztosító város. Belső közlekedési hálózata azonban átszervezést igényel, és amelynek külső megközelítését egy a jövőben mindenképpen megoldandó vasúti és közúti közlekedést egyaránt bővítő fejlesztéssel javítani szükséges azért is, hogy beruházó, befektetői oldalról a mainál még vonzóbbá váljon, s ezzel népességmegtartó képessége fokozódjon.

Jelenleg – habár ez az általános trendekkel összhangban van - egy fokozatosan előregedő, a bevándorlásnál nagyobb elvándorlási /különösen az aktív korban lévőkre, a fiatal generációkra ható/ mutatókkal rendelkező város képét mutatja, s ez a kép jelentős ellentmondásban van az infrastrukturális mutatókkal összhangban tett pozitív megállapításokkal.

Az ellentmondás feloldása a helyben lévő továbbtanulási, szakmai tanulási lehetőségek kialakításával, a meglévők biztosításával, a munkalehetőségek bővülésével, a lakásviszonyok

javításával összefüggő olyan várospolitikai kérdés, amelynek érvényesítése során azonban az idősebb korosztályok elvárásairól sem elehet megfedkezni, e korosztályok igényeire is megfelelő hangsúlyt kell helyezni.

A városban erre megvan lakossági és a politikai törekvés és minderre példa a jelen koncepció elkészítésére vonatkozó igény is.

A városi idősügyi politika folytatásához az egészségügy és szociálpolitika területén a szakmai, infrastrukturális háttér adott és hatékony, e téren inkább csak gyorsabb hozzáférési /egészségügy/ korszerűsítési /gondozóházi, nappali ellátó intézmények felújítása/ és egyes részterületeken bővülési /gerontológiai ellátás, demens ellátás, átmeneti és tartós bentlakásos ellátás/ szükséglet mutatkozik.

Változást igényel az időskorúak társadalmi megítélése; javulást az idősokkal, az általuk létrehozott szervezetekkel való intézményes kapcsolattartás mechanizmusa bővítést a közösségi munkába, a környezet-, a természet védelmébe, óvásába való bevonásuk; támogatást a biztonságérzetük fokozása, egyéni biztonságuk javítása, valamint az életminőségüket javító tanulási, művelődési, kulturális, turisztikai ismeretszerzési szolgáltatások fejlesztése.

Összegezve elmondható, hogy az idősügyi koncepciót csak a városi fejlődést egészében nézve lehet megfogalmazni és értelmezni, azért mert az idősök élethelyzete elválaszthatatlan a foglalkoztatás, a szociális ellátás, az egészségügy, a lakhatás, a nyugdíjrendszer, a generációk közötti együttműködés, a kultúra-közművelődés, a biztonság és az esélyegyenlőség kérdéseitől. Az idős ügy összetársadalmi kérdés és közvetlenül a város lakosainak jelenleg csaknem egynegyedét érinti, de közvetve érdekelt abban a teljes népesség.

Az idősök aránya, mint láttuk folyamatosan növekszik.

Az idős korosztály a társadalom megbecsült tagjaként szeretne biztonságban, kiszámítható módon, lehetőleg nem magányosan élni, amely tartalmazza, a társadalom számára is hasznos életmód feltételeinek kialakítását jelenti.

Azt is látni kell, hogy a most megfogalmazott célok megoldása nem sikerülhet rövid idő alatt, ezért szükséges négy évre vonatkozó, középtávú stratégiai tervet készíteni. Mindehhez nélkülözhetetlen a szemléletváltás, valamint az idős korosztályok aktív részvétele, közreműködése is.

A fentiek alapján a Koncepció céljai **6 fő** csoportba sorolhatók:

- 1. Az idős ember, családi és társadalmi erőforrás, közösségformáló erő,**
- 2. Az idős ember tudatos gazdasági, kulturális és esetenként szociális tényező,**
- 3. Az idős ember identitását erősítő, önmegvalósító közösségei, érdekképviselői támogatása, továbbá e közösségek egy más közötti, valamint az idős emberek közötti információ-áramlásának elősegítése,**
- 4. Az idős korúak szükségleteit biztosító szolgáltatások támogatása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítésének támogatása,,**
- 5. Az idősök biztonság érzetének erősítése, biztonságának védelme,**
- 6. A mentálisan vagy szociálisan rászoruló idős emberek ellátásának biztosítása.**

III.1. AZ IDŐS EMBER ERŐFORRÁS

Az idős emberek többsége ingó- és ingatlan vagyonnal, rendszeres nyugdíj-jövedelemmel rendelkezik, de sokan vannak közülük olyanok is akik munka-, tőke nyugdíjjal -, munka- és tőkejövedelemmel, pénzbeli megtakarítással, többen pedig befektetői, vállalkozói vagyont működtetnek.

Tapasztalatuk, felhalmozott szellemi tőkéjük, tenni akarásuk, meglévő munkaképességük, kisbirtoki árutermelő képességük értékes a társadalom, a család részére.

Fontos társadalom számára annak tudatosítása, hogy a családját segítő idős ember megbecsülendő érték és ez a társadalmi teherviselő képességet javító tényező.

Fontos, hogy a városi szolgáltatók, termék-előállítók számára is tudatosodjon, miszerint az időskorúak megfelelő kiszolgálása számukra a talpon maradáshoz segítő gazdasági kérdés.

Fontos, hogy az idős ember kapjon lehetőséget élettapasztalata, tudása másokkal, főképpen a fiatalabb generációkkal való megosztására, mert ez közösségformáló.

Az idős emberek teljes értékű polgárai a városnak. Szellemi, kulturális, szociális, gazdasági téren nyújtott hozzájárulásuk, családjukat segítő tevékenységük érték a közösség számára. Az idős személyekkel szembeni megkülönböztetés, előítélet és elkülönülés káros a társadalom számára.

E körben tervezett intézkedések:

III.1.1. Megbecsültséget javító intézkedések

- Az idősök megbecsültségét rendszeresen elősegítő – egyéni példákat is bemutató – tudatformáló tevékenységek támogatása,
- A családtámogató idős ember példaképpé tételének elősegítése,
- Annak szervezése, hogy az idősök élettapasztalataikat rendszeresen megoszthassák a fiatalabb generációkkal, mert elő kell segíteni, hogy tapasztalataikat, tudásukat a fiatalabb nemzedék tagjainak hasznosíthassák,
- A befektető, a közt támogató idős ember rendszeres, nyilvános elismerése,
- Az idősök ügye, a speciális helyzetükből adódó követelmények épüljön be a fontosabb gazdasági, szociális és egészségügyi programokba,
- Az idevágó ismeretek szervezett oktatását már a korai gyermekkortól szükséges elkezdni, a korszerű ismeretközlési technikák alkalmazásával.

III.1.2. Idősök munkavállalásának támogatása

- Mind a jövedelemszerző, mind az önkéntes munkavállalás elősegítése /részben a **Deák Ferenc Városfejlesztő Program** eszközeinek igénybevételével is/,
- „Cseresegítő rendszer” kiépítése lehetőségének felmérése, felkutatása /azokat a tevékeny, segíteni vágyó, valamely szakmában járatos idősöket, akik vállalnának önkéntes segítséget azokban a háztartásokban, ahol szükség van rájuk./,
- A cseresegítő munkát támogató információs rendszer meg szervezése, amiatt hogy a szükségletek és a kapacitás találkozhasson,
- Az idősök kisbirtoki árutermelési feleslegének közfelhasználás céljára történő hasznosulásának elősegítése,

- A munkaképes idős korúak fokozatos visszavonulása érdekében - az érdekeltekkel egyetértésben - megfelelő előírásokat és ösztönzők kidolgozását és alkalmazását városi, de társadalmi szinten is szorgalmazni kell,
- Ki kell küszöbölni a foglalkoztatásban az életkor szerinti hátrányos megkülönböztetéseket. Ne az életkor, hanem a munkaképesség, a teljesítmény játsszék szerepet az alkalmazásban és a bérezésben,
- A városfoglalkoztatás-politikája biztosítsa az idősök kedvezményes részvételi lehetőségét a továbbképző programokban; elősegítve, hogy tovább maradhassanak aktív résztvevői a társadalomnak.

III.1.3. Az élethosszig tartó tanulás lehetőségének biztosítása

- A szegregáció csökkentéséhez, az esélyegyenlőség növeléséhez hozzájárul, ha az idős ember lehetőséget kap a még meglévő erőforrásai fejlesztéséhez, új erőforrások elsajátításához, felhasználásához. Az idős emberek igénylik az új információs és kommunikációs technikák elsajátításának lehetőségét, megőrizve és szinten tartva ezzel szellemi frissességüket, tájékozottságukat, életminőségük javulását, szabadidejük hasznos eltöltését. A sikeres öregedés egyik lehetőségét jelenti a kapcsolatrendszer kiszélesítése, az információ cseréje, felhasználása. Ezáltal fokozható a hasznosság érzése, olyan kapacitások kerülhetnek felszínre, amelyek az idős ember közérzetét, életminőségét javítják. Hangsúlyos szerepe van a modern technika megismertetésének és megszerettetésének. Önkormányzati támogatásra és az oktatási intézmények partneri együttműködésére van szükség, hogy elérhető szolgáltatásokat tudjunk nyújtani számukra.
- Egyéb, a mindennapi életben való eligazodást segítő képzések: mobiltelefon - használói ismeretek, pénzügyi ismeretek, banki szolgáltatások előnyei, hátrányai.

III.1.4. Generációk egymás közt, egymásért program kiszélesítése

- A program egyik célja a foglalkoztatás megszűnését követő passzivitás, hasznosságérzés hiányának oldása. Az idős emberek aktív részvételével megvalósul a múlt értékeinek, hagyományainak átörökítése – mesterségek, átélte történelmi események elmesélése, stb. A program nemcsak a fiatalok és idősök generációja közti távolság csökkentését célozza, hanem az idősök egymás közti kapcsolatainak erősítését is, ami válasz lehet arra az általuk megfogalmazott problémára, hogy elégedetlenek a szabadidő eltöltési lehetőségeikkel, és az emberek közti kapcsolataikkal.

[A program a szociális ellátás területéről indult a Gondozási Központ kezdeményezésére, amelyhez a város számos oktatási intézménye csatlakozott. Jó lenne, ha minél szélesebb körben kiterjeszthetővé válna az oktatási intézmények körében – különböző korosztályokat célozva – hiszen így képzelhető el a fiatalok széles rétegei körében az idősökkel kapcsolatos előítéletek lassú változtatása]

- A Gondozási Központ keretében és szervezésben **hozzátartozói képzések** (információcsere, tanácsadás, tapasztalatcsere stb.) indítása.

III.2. A TUDATOS IDŐS EMBER

Az előzőekben foglalkozott a Konceptió azzal, hogy az időskorúak potenciális gazdasági, szellemi erőforrásokkal bírnak. Ennek a kérdéskörnek a másik oldala, hogy a hatalmas erőforrásnak birtokában óriási fogyasztói potenciállal, szolgáltatáshoz jutási igénnyel rendelkeznek, és amelynek birtokbavételéhez megvan a megfelelő gazdasági erejük.

Fontos városi érdek, hogy ennek kiszolgálása tisztességes, kulturált formában történjék, illetve az időskorúak pedig legyenek tisztában jogaikkal, az igénybe vett szolgáltatások fajtaival, rendeltetésével, jogsérelem esetén pedig legyen módjuk, lehetőségük a megfelelő jogi támogatásra.

E körben tervezett intézkedések:

- A termelő, az üzleti, a szolgáltató szervezetek figyelmét erre a körülményre rá kell irányítani, s egyben tudatosítani kell bennük, a nem megfelelő magatartás következmények nélkül nem maradhat, jogsérelem esetén pedig az idős ember nem marad magára; ennek a jogvédelmi rendszernek megszervezése fontos feladat,
- Elő kell segíteni – elsősorban a nyugdíjas szervezetek bevonásával -, hogy az idős emberek – megismerkedjenek a számukra nyújtott szolgáltatásokkal, azok előnyeivel és hátrányaival, az igénybevételük módjával, a szavatossági, garanciális igények érvényesítésének módjával, fogyasztói igényeik gazdasági hatásaival, érdek- és jogsérelem esetén pedig az igénybe vehető lehetőségekkel, megismerkedjenek ezek támogatott formáival.
- Elő kell segíteni a szolgáltatásokhoz /fogyasztói javakhoz/ való hozzáférésüket.

III.3. IDENTITÁS ERŐSÍTÉSE, ÖNMEGVALÓSÍTÓ KÖZÖSSÉGEK, ÉRDEKKÉPVISELETEK TÁMOGATÁSA, A KÖZÖSSÉGEK EGYMÁS KÖZÖTTI, VALAMINT AZ IDŐS EMBEREK KÖZÖTTI INFORMÁCIÓ-ÁRAMLÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE

A tapasztalat azt mutatja, hogy az idős emberek sok esetben bizonytalanok saját idős koruk megítélésében, viszont erős igénnyel rendelkeznek saját közösségek, érdekképviseltek létrehozására, az abban való tevékenykedésre. E közösségek viszont – hasonlóan az idős emberekhez - az egymás közötti információ-áramlás, tájékoztatás szükségességéről beszélnek. Az idősök közösségeivel való kapcsolattartásban, az információ-áramlás elősegítésében, a várost érintő társadalmi eseményekről való tájékoztatásban az előbbre lépés indokolt.

E körben tervezett intézkedések:

- Az önkormányzat hivatalában idősügyi feladattal megbízott szakember biztosítása a kapcsolattartás és az információ-áramlás intézményesítése érdekében,
- Ismeretterjesztő előadások szervezésével, egyéni konzultációk lehetőségének biztosításával erősíteni kell az idős emberek identitástudatát,
- Ugyancsak ez okból is az időskorúak képviselőik révén a társadalom egyenrangú tagjaiként kapjanak részvételi lehetőséget a helyi döntések kidolgozásában, kiváltképpen azokéban, amelyek sorsukat lényegesen érintik,

- Az Önkormányzat biztosítja minden év októberében az Idősek Világnapja méltó megünneplését, - együtt a civil szervezetekkel,
- Olyan együttműködési formákat és intézményeket kell kialakítani, amelyek segítségével tartós együttes tevékenység valósulhat meg az idősebb és a fiatalabb generációk között a társadalom gazdasági, kulturális tevékenységében és a generációs szolidaritás elmélyítésében, értékeinek megőrzésében és fejlesztésében,
- Segíteni kell az idősek ügyeivel foglalkozó mozgalmak szervezését és fejlesztését, az idős személyek szerveződését, egyesületek, klubok alakítását egymás támogatására, a helyi közösségek szolgálatára. Természetes törekvésnek kell tekinteni részükről érdekvédelmi szervezetek alakítását, s részvételüket a hasonló célokat követő szervezetekben,
- Támogatni kell, hogy a helyi média lényegesen több tudományosan megalapozott, de humánus és együtt érző figyelmet szenteljen az idősödés társadalmi problémáinak, az e korosztályt érintő gazdasági, nyugdíj-, szociális ellátási és egészségügyi kérdéseknek, és egyben a korosztály képviselői kapjanak helyet a közszolgálati média műsoraiban.

III.4. AZ IDŐS KORÚAK SZÜKSÉGLETEIT BIZTOSÍTÓ SZOLGÁLTATÁSOK TÁMOGATÁSA, A SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ELŐSEGÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

A városi önkormányzat a közüzemi-, a kulturális-, a sport-, az egészségügyi és szociális szolgáltatások területén számos vállalkozás és intézmény tulajdonával rendelkezik.

Ezek a szervezetek szolgáltatásait az időskorúak is igénybe veszik és ennek során több-kevesebb szolgáltatótól több-kevesebb kedvezményt is nyújtanak az ebbe a korosztályba tartozók részére.

Az önkormányzati érdekeltségeken kívül van több olyan más szolgáltató amelyik a nála fogyasztó időskorúak részére nyújt támogatást. Így van ez különösen a közlekedés területén, ahol állami akaratból az időskorúak külön kedvezményekhez jutnak.

Mindemellett igény van arra, hogy minél több szolgáltató alakítson ki kizárólag az idősek részéről igénybe vehető szolgáltatásokat, szolgáltatáscsomagokat.

Ezeknek a szolgáltatásoknak a kialakítása támogatási lehetőségeit a város megvizsgálhatná, illetve elősegíthetné a szolgáltatóknak nyújtható kedvezmények biztosításával. A „Egerszeg Kártya” nyújtotta lehetőségek kiterjesztésével – akár szociális küszöb közbeiktatásával – megfontolást igényel ennek a kérdéskörnek a tanulmányozása.

E körben tervezett intézkedések:

- A városi tulajdonban lévő társaságoknál, intézményeknél érvényesíteni kell, hogy a kedvezőtlen gazdasági körülmények ellenére is fennmaradjon az időskorúaknak nyújtandó szolgáltatások kedvezményes köre,
- E társaságoknál törekedni kell ezen szolgáltatási kör önkormányzat általi bővítésére, esetleges szociális küszöb beiktatásával, vagy az Egerszeg Kártya lehetőségeinek kihasználásával,
- Úgyszintén törekedni kell arra, hogy a város más gazdálkodó szervezetei is, vizsgálják meg az időskorúak részére nyújtható fogyasztási, szolgáltatási lehetőségek csomagok

kialakításának, illetve ezek kedvezményes értékesítésének lehetőségét, a városi önkormányzat pedig azt ehhez való viszonyát tehetné vizsgálódás tárgyává.

III.4.1. Kulturális szolgáltatások

Ebben a körben külön kérdéskör a kulturális lehetőségek biztosítása idősök számára, illetve a programokhoz, kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférésük megismertetése, a kedvezmények körének bővítése.

E körben tervezett intézkedések:

- Speciálisan az idősök részére biztosított rendezvények, szolgáltatások *szervezése*,
- a városban szervezett programokon való részvételhez és a szolgáltatások igénybe vételéhez nyújtott kedvezmények *idősök körben* történő ismertetése,
- A kedvezményt nyújtó kulturális intézmények körének bővítése, a kedvezmények mértékének növelése,
- Idősök Világnapjához kapcsolódóan *részükre* egy kulturális hét szervezése, illetőleg *más*, az idősökre irányuló, részvételükkel megvalósítandó kulturális programok szervezése (pl. népi hagyományok átörökítésének, bemutatásnak lehetőségei, helytörténeti séták stb.),
- A programokra való eljutás segítése pl. önkéntesek, kollégisták bevonásával.

III.5. AZ IDŐSEK BIZTONSÁG ÉRZETÉNEK ERŐSÍTÉSE, BIZTONSÁGÁNAK VÉDELME

Az időskorúak biztonságérzetének fokozása közösségi érdek, s egyben sokrétű intézkedést igényel. Az idős lakosság a bűnelkövetések szempontjából fokozott veszélynek kitett csoport. Ezért fontos az egyéni biztonság, a saját tulajdon védelmében történő segítségnyújtás. A tapasztalatok szerint a potenciális veszélyeket illetően az idősök kevés ismerettel rendelkeznek.

A kérdéskörben a teendő intézkedéseket két főbb csoportba soroltuk, a közbiztonság és a közlekedés biztonsága területét kiemelve.

III.5.1. A közbiztonság

E körben tervezett intézkedések:

- Figyelemfelhívás az idősöket fokozottan veszélyeztető bűncselekmények jellegére, ezek kivédésére,
[Ennek egyik módja lehet a figyelemfelkeltő előadások, ismeretterjesztő anyagok minél szélesebb körű bemutatása, ami történhet a fiatalok – középiskolás, főiskolás korosztály közreműködésével. Információs anyagok, szórólapok, filmek készítése és alkalmazása.]
- Az időskorúak részére külön prevenciós programok biztosítása,
- A média bevonása a prevencióba,
- Szoros együttműködés szükséges a rendőrség Bűnmegelőzési csoportjával, illetőleg az önkéntes- és a kortárs segítő szervezetekkel,
- Megelőző intézkedések tétele az idősök biztonsága érdekében,

- A közbiztonság szempontjából veszélyeztetett időskorú személyek lakókörzetének felmérése, visszatérő rendőri ellenőrzésre vonatkozó program elindítása,
- „Figyeljünk egymásra” program indítása,
- Vizsgálni annak lehetőségét, hogyan alakítható ki egy – a szociális jelzőrendszeren túli – bűnmegelőzési célokat szolgáló, széleskörű, akár üzleti alapon is működtethető jelzőrendszer.

III.5.2. A közlekedés biztonságosabbá tétele

A közlekedésbiztonsági helyzet alakulását az ember, a jármű és a közlekedési környezet határozza meg.

E körben tervezett intézkedések:

- Fontos, hogy a *közlekedési színterek átalakításakor* fokozottan vegyük figyelembe a az idők szempontjait (pl. a reakcióidők és mozgás lassúbbá válása szükségessé teszi több járdaszívet építését a gyalogosan közlekedők szempontjából, ezzel együtt a gyalogos átkelő helyeken a jelzőlámpa biztosítson elegendő időt a biztonságos áthaladáshoz a lassabban mozgó idők számára is.),
- Ugyanilyen fontos a *tömegközlekedési eszközök*, (pl. alacsony platójú buszok) gyalogátkelőhelyek akadálymentes megközelíthetősége,
- A tömegközlekedésben a buszok viszonylat jelző tábláinak megfelelő kivilágítása,
- A vasúti pályaudvar buszos megközelítésének javítása, és a vágányok lépcső nélküli elérhetősége szorgalmazása,
- A *gyalogos közlekedő területek* más burkolati anyaggal, színnel történő egyértelmű elválasztása, ami a gyalogos – kerékpáros, illetve motoros balesetek csökkenését eredményezheti és szerencsés lenne a gyalogos és kerékpáros zóna markánsabb elválasztása a balesetek elkerülése érdekében,
- Szükség van a járdafelületek javítására egyes városrészekben, valamint több és biztonságosabb kerékpárútra a városban.
- A közlekedésben az idősre való nagyobb odafigyelés propagálása az utcán, és a tömegközlekedési járműveken,
- Időseket ellátó intézményeknél *jelzőtáblák elhelyezése*.

III.6. A MENTÁLISAN VAGY SZOCIÁLISAN RÁSZORULÓ IDŐS EMBEREK ELLÁTÁSA

Minden ember megbetegedhet, érheti baleset vagy sérülés. A kor előrehaladtával ennek kockázata növekszik, idősebb korban pedig nagyobb ezek gyakorisága.

Az is köztudott, hogy bár az időskorúak többsége megfelelő vagyonnal, jövedelemmel bír, mégis vannak közöttük olyanok, akiknek ez nem adatott meg, vagy nem elégséges ahhoz, hogy önmaguk ellátásáról megfelelően gondoskodni tudjanak és ezért ebben őket támogatni kell.

Az is előfordul, hogy a megfelelő erőforrásokkal rendelkező időskorú kerül olyan helyzetbe, hogy kénytelen ő, vagy családja igénybe venni valamilyen fajta, e téren működő szolgáltatást.

Ezeknek az élethelyzeteknek a megoldására a város jól felkészült, egészségügyi és szociális

ellátórendszere még annak ellenére is kiváló, hogy néhány – fentebb már részletezett - területen kapacitáshiánnyal küzd.

Ismeretes, hogy ebben a körben különösen fontos az szolgáltatásokhoz való hozzáférés megfelelő elősegítése is. A Konceptió részben erre figyelemmel külön foglalkozik az egészségügyi ellátáshoz, illetőleg a szociális ellátáshoz kapcsolható feladatok meghatározásával.

III.6.1. Az egészségügyi ellátás

III.6.1.1. Szűrővizsgálatok biztosítása, egészségnapok szervezése

E körben tervezett intézkedések:

- Az érzékszervek (hallás, látás) továbbá vizelet, vércukor, vérnyomás, EKG, csonttritkulás, tüdő, daganatok (pl. emlő-, méhnyak-, vastagbél-, végbél, bőr és prosztata szűrés stb.), pajzsmirigy, stb. vizsgálatok szervezése és programokon való részvétel ösztönzése,
- Szűrővizsgálatokon túl felvilágosító előadásokat tartása az életkori sajátosságokról, gondokról, betegségekről, tünetek felismeréséről (népszerűsítés előadássorozaton túl kiadványok, helyi újság vagy honlapon történő terjesztése),
- Főiskolás hallgatók bevonásával gyógytorna lehetőségének biztosítása az idősök klubjaiban.

III.6.1.2. A már meglévő szolgáltatási formák kapacitásbővítése

E körben tervezett intézkedések:

- Elsősorban azoknak a szolgáltatásoknak az erősítése szükséges, amelyek lehetővé teszik az idős ember saját otthonában való ellátását.
Mindez a költséghatékonyságon túl fontos tényező
  - az időskori függetlenség minél hosszabb ideig történő megőrzésében (még akkor is, ha ez az egészségi állapotból adódóan csak korlátozott mértékben tud megvalósulni),
  - a pszichés állapotromlás megakadályozásában,
  - a meglévő társas kapcsolatrendszer fenntartásában, mert a kedélyállapot, a társas kapcsolatok megőrzése nagy szerepet játszik a további pszichoszomatikus tünetek, betegségek kialakulásának megelőzésében.
- Az orvosi kezelésen túl fontos a rendszeres szak- és alapápolási feladatok ellátásának biztosítása,
- A gondozási tevékenység további támogatása, mert ez összehangoltan, tervezetten működik a város egész területén és fontos szerepet játszik az ön-ápolási kapacitások bővítésében.

III.6.2. Szociális szolgáltatások

III.6.2.1. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás technikai rendszerének korszerűsítése

A Gondozási Központ 2004 óta működteti szolgáltatást. Az eltelt időszakban egyre gyakrabban váltak szükségessé a javítási feladatok. Az akkumulátorok elhasználódnak, az alkatrészek javításra, cserére szorulnak, a rendszer számos elemét egyre gyakrabban kell karban tartani. A feladatellátás kapcsán a közeljövőben gondot jelenthet a technikai rendszer elavulása.

E körben tervezett intézkedés:

- Egy, modern, korszerű, a kétoldalú hangkommunikációt is lehetővé tévő rendszerre történő átállás *kialakítása* /melynek költsége cca. 3.000 eFt/.

III.6.2.2. Idősek Gondozóházának korszerűsítése

Az itt tervezett fejlesztések közvetetten hozzájárulnak ahhoz, hogy az érintett intézmény célcsoportjához tartozó sérülékeny társadalmi csoport társadalmi aktivitása, életminősége javuljon, és a helyi közösségben való aktív részvétele növekedjen. A projekt átfogó célja az intézmény költséghatékonyabb fenntartása, a minőségfejlesztés az akadálymentesítés, a szolgáltatások minőségi javítása. A fejlesztések eredményeképpen az intézmény fizikai akadálymentesítése megoldott lesz, biztosítva ezzel az esélyegyenlőséget. Ezenkívül a fűtés- és világítás korszerűsítéseknek köszönhetően jelentős energiát takarít majd meg az intézmény, melyeket eszköz- és tartalomfejlesztésre fordíthat.

E körben tervezett intézkedés:

- Az idősek életminőségének javítása miatt az épület korszerűsítése, a nyílászárók cseréje, a fürdőszobák és lakóterek felújítása, az ápolást segítő eszközök beszerzése, a teljes körű akadálymentesítés, valamint az épület tetőszerkezetének cseréje.

III.6.2.3. A nappali ellátást biztosító intézmények rekonstrukciója és tárgyi feltételek javítása

E körben tervezett intézkedések:

- Pszichiátriai és szenvedélybetegeknek nappali ellátást biztosító ***Szociális Klub*** fűtésrekonstrukciója, villanyvezetékek, nyílászárók cseréje, szigetelés, belmagasság csökkentése,
- Az időseknek, valamint a demenseknek nappali ellátást biztosító ***Landorhegyi Klubban*** nyílászárók cseréje, külső szigetelés, tetőcsere, udvari épület felújítása,
- Az időseket ellátó ***Andráshidai Klubban*** fűtésrekonstrukció, főbejárat akadálymentesítése,
- Az időseket ellátó ***Belvárosi Klubban*** nyílászárók cseréje, szigetelés. akadálymentesített vizesblokk kialakítása.

IV. A KONCEPCIÓ HATÁSAINAK VIZSGÁLATA

Az Idősügyi Konceptió feladatainak végrehajtása, hatásainak a társadalmi körülményekkel való egybevetése megköveteli, hogy maga a Konceptió is folyamatos társadalmi és intézményes figyelem előtt történjen, időről-időre sor kerüljön a benne foglaltak áttekintésére, felülvizsgálatára.

E körben tervezett intézkedések:

- Az Idősügyi Konceptió rendezett formában történő nyilvános hozzáférhetősége biztosítása,
- A Konceptió végrehajtása, hatásainak figyelemmel kísérése az Idősügyi Tanács közreműködésével, és rajta keresztül az időskorúak szervezetei bevonásával,
- A Közgyűlés előtti évenkénti beszámolás kötelezettségének előírása.

Zalaegerszeg, 2012. december 20.

ZÁRADÉK

A Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Konceptióját Zalaegerszeg Megyei Jogú Város közgyűlése a 2012. év december 20. napján hozott ...../2012. számú határozatával elfogadta.

Gyutai Csaba
polgármester

Mellékletek

1. sz. táblázat

Zalaegerszeg város népmozgalmi adatai [2007-2010.]

Leírás	2007	2008	2009	2010
Élveszületések száma (db)	536	518	530	480
Halálozások száma (db)	696	719	731	714
Csecsemőhalálozás (1 éven alul meghaltak száma) (db)	1	4	1	2
Házasságkötések száma (db)	220	230	234	195
Válások száma (db)	140	177	165	175
Élveszületések közül férfi (db)	259	280	266	222
Halálozások közül férfi (db)	344	374	347	357
Terhességmegszakítások száma (db)	n.a.	n.a.	189	191
Odavándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) (db)	2894	2086	2153	2505
Elvándorlások száma (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen) (db)	3010	1937	1974	2061
Állandó odavándorlások száma (db)	1211	989	1001	1004
Állandó elvándorlások száma (db)	1158	1108	1011	974

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal

2. sz. táblázat

2010. december 31.				2011. december 31.			
Életkor [év]	Férfi	Nő	Összesen	Életkor [év]	Férfi	Nő	Összesen
0-14	3827	3577	7404	0-14	3790	3522	7312
15-17	876	816	1692	15-17	883	805	1688
18-24	2475	2287	4762	18-24	2394	2236	4630
25-29	2032	2006	4038	25-29	1992	1914	3906
30-34	2642	2620	5262	30-34	2464	2453	4917
35-39	2533	2504	5037	35-39	2700	2631	5331

40-44	2028	2023	4051	40-44	2133	2126	4259
45-49	1751	1969	3720	45-49	1710	1848	3558
50-54	2028	2437	4465	50-54	1920	2279	4199
55-59	2297	2846	5143	55-59	2318	2910	5228
60-64	1889	2283	4172	60-64	1961	2392	4353
65-69	1351	1772	3123	65-69	1380	1813	3193
70-74	946	1544	2490	70-74	967	1553	2520
75-	1400	2705	4105	75-	1408	2770	4178
Összesen:	28075	31389	59464	Összesen:	28020	31252	59272

Forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása

3. sz. táblázat

A felnőtt korú népesség kor és nem szerinti összetétele Zalaegerszegen [2001-2011.]

kohorszok	2001.			2009.			2011.		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
18-24	3447	3257	6704	2591	2453	5044	2394	2236	4630
25-29	2769	2722	5491	2222	2199	4421	1992	1914	3906
30-34	2149	2098	4247	2916	2821	5737	2464	2453	4917
35-39	1770	1931	3701	2270	2167	4437	2700	2631	5331
40-44	2087	2387	4474	1889	2026	3915	2133	2126	4259
45-49	2558	3104	5662	1822	2027	3848	1710	1848	3558
50-54	2317	2530	4847	2311	2856	5167	1920	2279	4199
55-59	1730	1948	3678	2196	2637	4833	2318	2910	5228
60-64	1337	1728	3065	1699	2072	3771	1961	2392	4353
65-69	1090	1511	2601	1300	1688	2988	1380	1813	3193
70-74	993	1314	2307	874	1500	2374	967	1553	2520
75-	939	1993	2932	1340	2569	3909	1408	2770	4178
Összesen:	23186	26523	49709	28290	31542	50444	28020	31252	50272

Forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város népesség nyilvántartása

4. sz. táblázat

**A zalaegerszegi
szociális ellátórendszer kapacitásai
2012. év**

Szolgáltatások/ Ellátások	Szolgáltató/ Intézmény neve	Fenntartó	Ellátottak száma/ férőhelyszám ² (fő)	Várakozók száma ³ (fő)
Étkeztetés	Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	636	0
Házi segítségnyújtás	Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	90	0
Házi segítségnyújtás	Baptista Tevékeny Szeretet Misszió	Baptista Tevékeny Szeretet Misszió	148	0
Házi segítségnyújtás	Mandulavirág Fogyatékkal Élők Református Gondozóháza	Magyarországi Református Egyház	59	0
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	65	0
Támogató szolgálat	Dániel Református Támogató Szolgálat	Magyarországi Református Egyház	33	0
Támogató szolgálat	MMSZ Sorstárs Támogató Szolgálat	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	32	0
Támogató szolgálat	Fogyatékkal Élők Támogató Szolgálat Zalaegerszeg	Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete	60	0
Támogató szolgálat	Kolping Támogató Szolgálat	Kolping Oktatási Szociális Intézményfenn- tartó Szervezet	41	0
Közösségi ellátás	Pszichiátriai Betegek Közösségi Ellátó Szolgálat	Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete	180	0
Közösségi ellátás	Szenvedélybetegek Közösségi Ellátó Szolgálat	Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete	186	0
Közösségi ellátás	Újrakezdés Alacsonyküszöbű Szenvedélybetegek Közösségi Ellátása	Baptista Tevékeny Szeretet Misszió	37	0
Családsegítés	Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	914	0

² A szociális regiszter 2011. 2. félévi adatai alapján

³ A szociális regiszter 2011. 2. félévi adatai alapján

Utcai szociális munka	Hajléktalanok Átmeneti Gondozási Központja	Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete	118	0
Szolgáltatások/ Ellátások	Szolgáltató/ Intézmény neve	Fenntartó	Ellátottak száma/ Férőhelyszám (fő)	Várakozók száma (fő)
Időskorúak nappali ellátása	Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	130	0
Fogyatékos személyek nappali ellátása	Mandulavirág Fogyatékkal Élők Református Gondozóháza	Magyarországi Református Egyház	30	0
Hajléktalan személyek nappali ellátása	Hajléktalanok Átmeneti Gondozási Központja	Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete	20	0
Pszichiátriai betegek nappali ellátása	Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	20	0
Szenvedélybetegek nappali ellátása	Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	10	0
Időskorúak gondozóháza	Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	42	34
Fogyatékos személyek gondozóháza	Mandulavirág Fogyatékkal Élők Református Gondozóháza	Magyarországi Református Egyház	4	0
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása	Hajléktalanok Átmeneti Gondozási Központja	Magyar Vöröskereszt Zala Megyei Szervezete	70	0
Idősek otthona	Gondozási Központ	Zalaegerszeg, Kispáli, Nagypáli Önkormányzata	98	124
Idősek otthona	Integrált Szociális Intézmény	Zala Megyei Intézményfenntar- tó Központ	295	83
Idősek otthona	Miasszonyunk Időskorúak Otthona	Notre Dame Női Kanonok és Tanítórend	32	47
Fogyatékos személyek otthona	Mandulavirág Fogyatékkal Élők Református Gondozóháza	Magyarországi Református Egyház	29	0
Fogyatékos személyek otthona	Integrált Szociális Intézmény	Zala Megyei Intézményfenntar- tó Központ	120	33
Pszichiátriai betegek otthona	Integrált Szociális Intézmény	Zala Megyei Intézményfenntar- tó Központ	100	12
Pszichiátriai betegek lakóotthona	Levendel László Otthon	Esthajnal Alapítvány	20	2

Forrás: Polgármesteri Hivatal Népjóléti Osztály

5. sz. táblázat

Kihasználtság alakulása az étkeztetésben

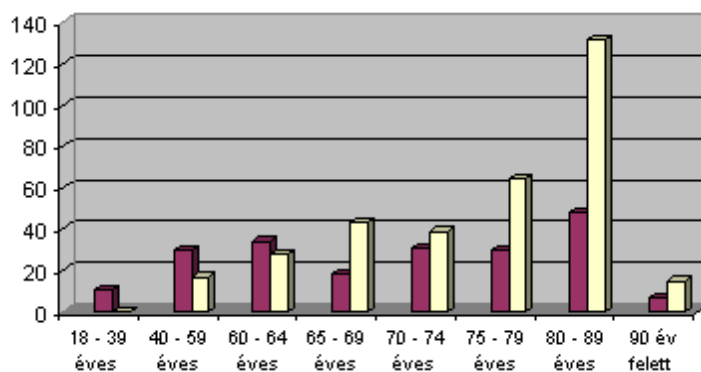
Év	Étkeztetésben részesülők száma
2006.	469 fő
2007.	443 fő
2008.	494 fő
2009.	474 fő
2010.	549 fő
2011.	546 fő

Forrás: Gondozási Központ

6. sz. táblázat

Az étkeztetésben ellátottak neme, kora:

	Férfi	Nő
18 - 39 éves	11	0
40 - 59 éves	30	17
60 - 64 éves	34	28
65 - 69 éves	18	43
70 - 74 éves	31	39
75 - 79 éves	30	64
80 - 89 éves	48	131
90 év felett	7	15
	209	337

Forrás: Gondozási Központ

7. sz. táblázat

Kihasználtság alakulása a házi segítségnyújtásban

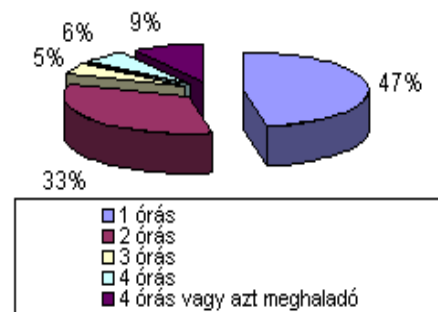
Év	Házi segítségnyújtásban részesülők száma
2006.	62 fő
2007.	79 fő
2008.	85 fő
2009.	83 fő
2010.	71 fő
2011.	66 fő

8. sz. táblázat

Házi segítségnyújtásban részesülők gondozási szükséglet szerinti megoszlása

1 órás	2 órás	3 órás	4 órás	4 órás vagy azt meghaladó
31	22	3	4	6

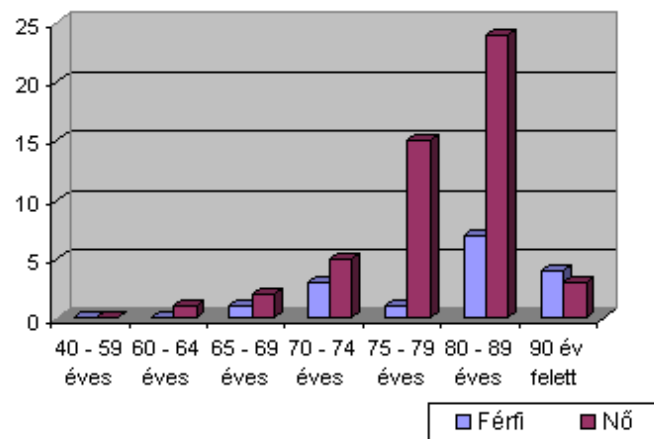

Forrás: Gondozási Központ

9. sz. táblázat

A házi segítségnyújtásban részesülők nemenként és életkoronként:

	Férfi	Nő
40 - 59 éves	0	0
60 - 64 éves	0	1
65 - 69 éves	1	2
70 - 74 éves	3	5
75 - 79 éves	1	15
80 - 89 éves	7	24
90 év felett	4	3
	16	50

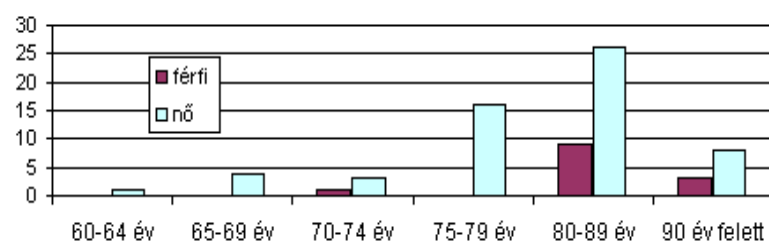

Forrás: Gondozási Központ

10. sz. táblázat

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma és életkor szerinti megoszlása

	férfi	nő
60-64 év	0	1
65-69 év	0	4
70-74 év	1	3
75-79 év	0	16
80-89 év	9	26
90 év felett	3	8

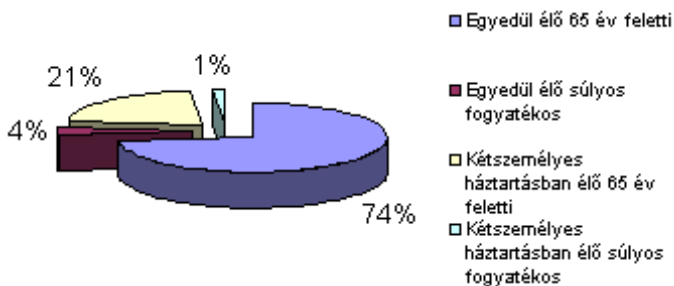
összesen: 13 58

Forrás: Gondozási Központ

11. sz. táblázat

Az ellátottak szociális rászorultság szerinti megoszlása

Egyedül élő 65 év feletti	52 fő
Egyedül élő súlyos fogyatékos	3 fő
Kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti	15 fő
Kétszemélyes háztartásban élő súlyos fogyatékos	1 fő
Összesen	71 fő

Forrás: Gondozási Központ

12. sz. táblázat

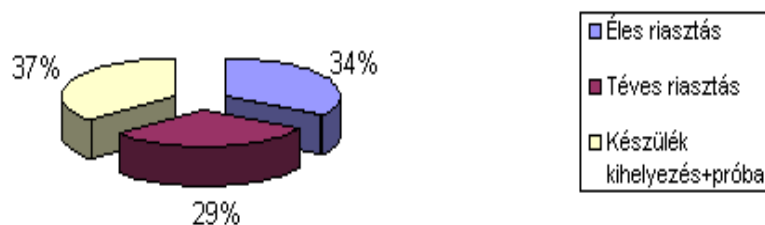
Segítségkérések számának alakulása

2011. évben a riasztások száma:

202 db

Segélyhívások okai:

	1.hó	2.hó	3.hó	4.hó	5.hó	6.hó	7.hó	8.hó	9.hó	10.hó	11.hó	12.hó	Össz
Éles riasztás	3	8	3	10	2	9	8	3	4	5	8	6	69
Téves riasztás	3	4	6	5	8	9	4	4	7	2	4	3	59
Készülék kihelyezés+próba	3	3	4	2	21	32	0	2	2	2	0	3	74

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Segítségkérések száma:	43	50	61	99	146	202

Forrás: Gondozási Központ

13. sz. táblázat

Férőhely kihasználtság alakulása az idősek nappali ellátásában

évek	Férőhely szám	Napi ellátottak száma (fő)	Napi kihasználtság (%)
2008.	140	119	85
2009.	130	108	83
2010.	120	90	75
2011.	120	81	67,5

Forrás: Gondozási Központ

14. sz. táblázat

**Az Idősek Gondozóházában
ellátottak száma**

Év	Ellátásban részesülők száma	Kihasználtság
2007.	88 fő	100 %
2008.	102 fő	100 %
2009.	106 fő	100 %
2010.	100 fő	100 %
2011.	88 fő	100 %

Forrás: Gondozási Központ

15. sz. táblázat

Az átmeneti ellátás megszűnésének okai

Az intézményi jogviszony megszűnésének okai	2009. év		2010. év		2011. év	
	fő	%	fő	%	fő	%
Gondozása megszűnt (otthonába, vagy egészségügyi intézménybe került)	22	35	33	58	19	41
Idősek Otthonába került	27	43	13	23	10	22
A jogosult halála	14	22	11	19	17	37
Összesen:	63	100	57	100	46	100

Forrás: Gondozási Központ

16. sz. táblázat

**Az Idősek Otthonában
ellátottak száma**

év	Ellátottak száma (fő)	Új felvétel (fő)	Év végi zárólétszám
2009.	137	43	98 fő (79 nő, 19 férfi)
2010.	127	29	96 fő (77 nő, 19 férfi)
2011.	123	27	97 fő (80 nő, 17 férfi)

Forrás: Gondozási Központ

17. sz. táblázat

**Az Idősek Otthonában
felvételre várakozók száma**

Év	Várakozók száma
2008.	78
2009.	85
2010.	107

2011.	118

Forrás: Gondozási Központ
18. sz. táblázat

**Az Idősek Otthonában ellátottak
nem és életkor szerinti megoszlása
[2011. december 31-i állapot]**

Életkor	Férfi	nő	Összesen
40-60 év	1	1	2
61-70 év	1	6	7
71-80 év	4	14	18
81-90 év	10	49	59
90 év felett	1	10	11

Forrás: Gondozási Központ

19.sz. melléklet

„Amikor nyugdíjba mentünk, szembesültünk mi is vele, hogy szinte "kiesik" az ember a társadalomból. Elgondolkodtam, hogy a házban hány értelmiségi egészséges nyugdíjas van! Milyen szellemi tőke áll parlagon! És ez csak a mi 10 emeletes 66 lakásos kis közösségünkben, városszerte mennyi lehet!

A megoldást az **önkéntes munkában** vélem.(Mi igyekszünk az egyházban és környezetünkben megtenni, amit csak lehet)

Az önkormányzatnak fel kellene mérni melyek azok a területek ahol ilyen kisegítő munkaerőre, akár időlegesen (pl. rendezvények) szükség lehet. Ezt követően felhívással megnyerni a nyugdíjasokat a feladatokra és listát készíteni az önként jelentkezőkről, ki milyen területen vehető igénybe.(végzettségének, fizikai, szellemi állapotának megfelelően)

Hangsúlyozni kívánom nem a közhasznú munkások közé sorolni őket, hanem az aktív életkor megőrzése mellett a közösségnek is hasznos tevékenységgel egészség megőrző, hangulatjavító feladatokra.

A város (a megye, de lehet más területről is, Múzeumok, Levéltár,Földhivatal stb.)által fenntartott intézményekben bizonyára vannak olyan időszakok, amikor összetorlódnak a munkák,a feladatok melyeknél egy -két segítő kéz jól jöhet, **nem elvéve a másik munkalehetőségét, csak könnyítendő azt!!!**

Ez nem támadható, hiszen nem a város teszi kötelezővé, hanem **én, mi, ők önként, saját elhatározásból iratkoznánk, iratkoznának fel az önkéntes munkára jelentkezők listájára.**

Vannak országok ahol ez már benne él a mindennapokban és jól működik.

Közösségformáló, egészségmegőrző megoldásra van szükség! Sok nyugdíjas örömmel venné, erről meg vagyunk győződve.

A szociális- egészségügy területén végzett munkája a városnak példaértékű!! Ezt mi mindenhol el is mondjuk. Ha abba az állapotba kerülünk sokat fog jelenteni majd a gondoskodása a városnak.

Az idősek - a környezetünkből megítélve ,figyelnek egymásra, számon tartjuk a másikat s ha kell segítünk.

Több ismerősünk nyugdíjaskluboknak tagja, ott is figyelnek egymásra, segítik a rászorultat ha kell. Különféle kulturális programok vidámságot hoznak életükbe..

Az egészségmegőrzés egyik módja lehet az **aktivitás megőrzése** ,ebben kellene a városnak életre hozni egy programot s így kevesebb lenne a munkájuk a betegellátásban.

Például az óvodakerítések lefestése ne vállalkozóval hanem önkéntes nyugdíjasokkal történjen, játszóterek kisebb javítási munkái stb.

Az iskolai oktatás- **nevelés (mintha ez utóbbi hiányozna)** terén változás akkor fog bekövetkezni amikor egészséges lelkületű , erkölcsű ,magával szemben is igényes gyermekek nőnek fel .Aki saját magával szemben és környezetével igénytelen ,sőt durva , romboló az soha nem fog egy idős embernek köszönni,segíteni.”

Nyugdíjas, értelmiségi hölgy

“Szomorúan tapasztalom, hogy az öregeket, 80%-ban csak egy kötelező nyűgnek nézik sokan. Nem értékelik, hogy 60 vagy annál idősebb korban is tevékenyek. (persze kivételről én is tudok) a nyugdíjasok döntő többsége aktívan részt vesz valamilyen szervezet, közösség munkájában, ami a fiatalok szórakozását is támogatja, és egyéb dolgokban segíti őket is. Tehát nem a saját hasznukra teszik a közösségi munkát. Mint magamon is tapasztalom, nyugdíjas korom óta sokkal aktívabban tudok részt venni városi eseményeken, csoportokban segédkezni, amire addig nem volt időm, energiám Most viszont szükségesnek látom, van időm egy-egy témát mélyebben átgondolni, értelmezni. A kor előre haladtával nem ér véget az aktív tevékenység. Sajnos csak akkor, ha betegség közbe szól. De ezt is úgy látom, aki szép korúan is aktív életet él, hasznosan elfoglalja magát, azok körében kevesebb a megbetegedés is. Csak ott a probléma, hogy munkájukat nagyon kevesen értékeli, s erre oda kellene figyelni.”

Egy másik hölgy véleménye

20.sz. melléklet

„Az idős ember nem az aki kicsit nagyot hall, kicsit nehezen lát és hát az agya is kopik. Nem egy lejárt szavatosságú termék, hanem aki tele van élettapasztalattal, hasznos módon képes hozzájárulni saját családja mindennapi gondjainak ellátásához, segíti az unoka felnevelését, biztos pont a családban és annak összetartását elősegíti. Anyagilag támogatja gyermekei megélhetését, segíti a munka nélkül maradt gyermek megélhetését, fizeti az unoka tandíját, iskolai menzakerítést. Az idős emberek többsége társas lény aki felelősséget érez szűkebb és tágabb közösségéért, részt vesz képzőművészeti, kézműves, hagyományápoló közösségek munkájában, könyvtárba, színházba jár, segíti a falumúzeum működését, Amatőr művészeti csoport tagjaként közreműködik a város kiemelt közéleti,turisztikai programjaiban.

Az idős humánus, másokon segíteni akaró Tapasztalt ember a ki a vöröskereszt és más egyházi karitatív szervezetben aktívan segíti a rászorulókat, önkéntes munkájával a kórházi betegellátás egyre fontosabb résztvevője.

Az idős ember részt vesz a város közéletében, segíti az önkormányzati választások lebonyolítását, feladatot vállal az önkormányzati testületekben, bizottságokban, részes a város civil életének.

Idős klubokban közel 5000 idős ember számára ad rendszeres elfoglaltságot, tartalmas közösségi élményt, ezzel is segítve az időskori ellátás minél későbbi igénybevételét.

És egy része persze beteges szegény, rászorul a közösség támogatására.

Tehát az idős ember nem ellátott, nem eltartott. A feljűk nyújtott szolgáltatások sokrétűek Egerszeg kártya, a 90, 100 évesek támogatása, egyszeri segély, fűtési támogatás,és más egyéb formák, ingyenes utazás,ez akkor is van ha ez nem önkormányzati rendelet szabályozza.”

nyugdíjas szakértői vélemény

Zalaegerszeg város ingatlan-nyilvántartási adatai

21. sz. melléklet

fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m2)	legkisebb földrészlet terület (m2)	legnagyobb földrészlet terület (m2)	átlagos földrészlet terület (m2)
belterület	10907	1577	22067	22684887	2	570125	2080
külterület	6743	27	24	63105007	1	1933650	9359
zártkert	9327	147	192	14059215			2
ÖSSZESEN	26977	1751	22283	99849109			

Földrészlet statisztika művelési áganként

művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m2)	legkisebb alrészlet terület (m2)	legnagyobb alrészlet terület (m2)	átlagos alrészlet terület (m2)
erdő	589	627	18701283	5	1548332	29827
fásított terület	532	532	545804	2	21782	1026
gyep (legelő)	236	256	5279928	35	942673	20625
gyep (rét)	2178	2306	8407243	4	138558	3646
gyümölcsös	2632	2734	3414263	6	53245	1249
kert	2853	2883	2829171	21	9809	981
kivett	13977	14002	31221692	1	886006	2230
szántó	3961	4479	26004668	5	412422	5806
szőlő	3394	3401	3445057	52	3970	1013

Nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma Magyarországon 2011.

21. sz. melléklet

Ellátások részesülők	Létszám	Teljes ellátás	Főellátás	ellátásban is	
létszáma			havi átlaga (Ft/hó)		
1. Öregségi nyugdíjak	1 972 837	105 084	94 964	665 081	
Korbetöltött öregségi nyugdíjak	1 885 158	104 496	93 964	661 922	
ebből: Korbetöltött rokkantsági nyugdíjakból átsorolt	389 456	92 651	83 329	126 791	
Korhatár alatti öregségi ny. (1955. előtt született fegyveresek)	11 645	183 619	182 911	234	
Nőknek 40 év jogosultsági idő alapján járó nyugdíjak	76 034	107 629	106 295	2 925	
2. Korhatár alattiaknak járó ellátások	186 569	122 780	121 791	5 478	
3. Rokkantsági és rehabilitációs ellátások	458 049	62 485	60 171	38 989	
ebből: Rehabilitációs	21 395	77 694	76 502	990	

járadékok						
4	Özvegyi és szülői nyugdíjak	113 863	60 705	56 901	29 967	
	Özvegyi és ideiglenes özvegyi nyugdíjak	113 797	60 701	56 899	29 948	
	Szülői nyugdíj	66	68 448	60 749	19	
5	Árvaellátás	94 997	35 890	35 692	5 677	
6	Mezőgazdasági szövetkezeti járadékok	3 534	72 682	59 791	1 855	
7	Baleseti járadék	10 334	25 847	20 253	1 846	
8	Rokkantsági járadék	32 486	33 422	33 332	93	
9	Házastársi pótlék, jövedelempótlék	21 795	15 947	15 920	94	
10	Egyéb járandóságok	2 365	42 602	38 738	251	
Ellátások mindösszesen		2 896 829	93 627	86 109	749 331	
ebből: Nyugellátások összesen		2 203 092	99 541	90 262	701 715	

Forrás: Internet